

Mida teha, et tulevik ei oleks paratamatus?

ETUI veebiseminar

Johanna Vallistu & Madeleine Tults
Eesti Tuleviku-uuringute Instituut

Kes me oleme ja mis
meid ees ootab?

Johanna Vallistu

- Praktiline tulevikumõtlemine
- ETUI - Eesti Tuleviku-uuringute Instituut tegevjuht
- TalTech teadur
- Töö tulevik, andmestunud avalik sektor, Eesti majanduse kriisistsenaariumid, roheüleminek, turismi tulevik jne

Madeleine Tults

- ETUI meetodijuht
- Tulevikumõtlemise ja disaini ühendamine
- Visioonid ja strateegiad Eesti avalikus sektoris
- Töötoad ja fassiliteerimine
- Teenusedisain ja disainmõtlemine
- IFTF vilistlane ja koolitaja

Eesti Tuleviku-uuringute Instituut

Tulevikumõtlemise loengud

Räägime tulevikumõtlemisega alustamisest inspireerivalt.

Võrgustik

Toome oma üritustel kokku tulevikumõtlemisest huvitatud inimesed Eestis.

Kursused ja töötoad

Uurime koos meid huvitava teema tuleviketrende, alternatiivseid arenguid ja aitame teha tulevikekindlaid otsuseid täna.

Temaatilised projektid

Aitame organisatsioonidel teha tulevikekindlaid strateegiaid.

Leia meid LinkedInis ja FBs: Eesti Tuleviku-uuringute Instituut

Meie eesmärk: anda praktilisi
tööriistu ja luua arusaama
tulevikumõtlemisest, et Eestis
oleks rohkem
tulevikumõtlemise eestvedajaid

LEGO® SERIOUS PLAY®

tulevike töötuba

20. mail 2025

Ülemiste City, Tallinn

ETUI 2-päevane koolitus:

Sissejuhatatus tulevikumõtlemisse

**OLI APRILLI
ALGUSES**

Madeleine Tults

Johanna Vallistu

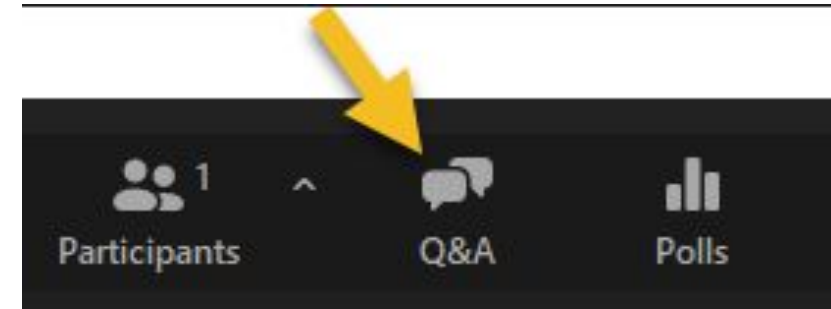
Praktilised tulevikumõtlemise
oskused ja meetodid!

3. ja 4. aprill 2025
Ülemiste City, Tallinn

Tänane plaan

- Mis ja milleks tulevikumõtlemine?
- Kuidas näeb välja tulevikumõtlemise protsess?
- Mis on tulevikumõtlemise tooraine?
- Kuidas tulevikke tunnetada?
- Tulevikumõtlemine minu organisatsioonis
- Arutelu

Postita oma
küsimus Q&A
kasti

*„Tulevik on juba siin, aga see on
ebaühtlaselt jaotunud.”*

- William Gibson

Kui isegi olevik on muutunud hoomamatuks ja uskumatuks?

Selliste sõnade nagu „ettekujutamatu“ ja „mõeldamatu“ sagedane esinemine uudislugudes ütleb meile midagi olulist meie globaalse seisundi kohta: meid tabab tegelikkus ootamatult. Aga kuidas teha tulevikuplaane ajastul, mil vapustused näivad lõputud?

- Jane McGonigal, IFTF

Now

Time →

Potential

Potential

Everything beyond
the present moment

Preposterous!

"impossible!"
"Won't ever happen!"

Possible

Future Knowledge
"might happen"

Plausible

Current Knowledge
"could happen"

**The 'Projected'
Future**

The 'default' extrapolated
'baseline' 'business as usual'

Probable

Current Trends
"likely to happen"

Preferable

Value Judgements
"want to happen"

VUCA maailmast BANI maailma?

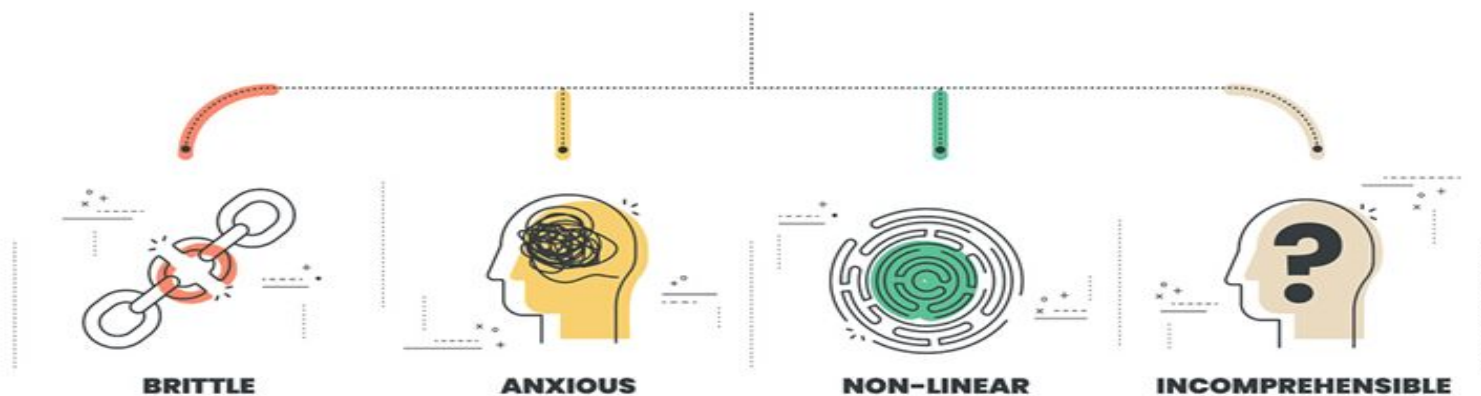

Kuidas muuta A-d?

- A-ärev
- A - apaatne

BANI

BRITTLE, ANXIOUS, NON-LINEAR, INCOMPREHENSIBLE

A - (tuleviku)agentne

45-55 reaalsus

- McKinsey: 45% on ettevõtete enda kontrolli alla, 55% mõjutavad välised tegurid
- PwC uuring: 45% tippjuhtidest arvavad, et samamoodi jätkates ei ole nende juhitavad ettevõtted 10 aasta pärast enam elujõulised.
- Maailma Majandusfoorum: Tehisaru tingib enim vajadust muutuda: "90% küsitletud tippjuhtidest ütlesid, et nende ümberõppestrateegia vajab märkimisväärsed kohandusi või täielikku ümberkujundamist, et arvestada generatiivse tehisintellekti (GenAI) kasutuselevõttuga"
- Lootmine ei ole strateegia

Mis probleemi me lahendame 1

- Tuleviku mina on meile
võõras inimene
- (ütlevad aju-uurijad)

Mis probleemi me lahendame 2

- Ametlik tulevik on peaaegu alati **kasvu** tulevik ja see pimestab ning **kitsendab** vaatevälja
- **Määramatus** on ebamugav

Mis probleemi me lahendame 3

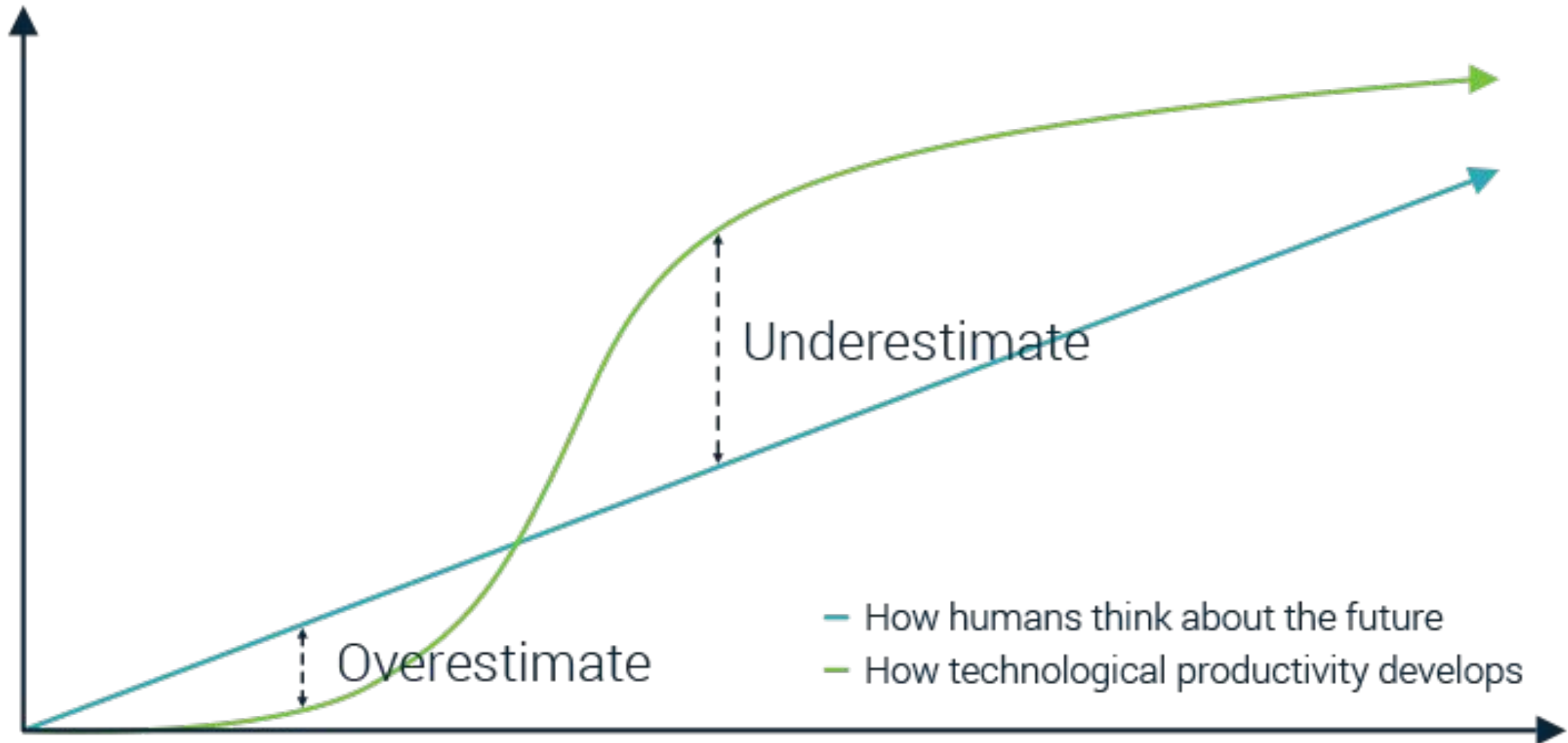
- Rõhk on täpsetel **mõõdikutel** ja **andmetel**, mis tekitavad liigset enesekindlust (... millest valitakse välja enda mõtteid kinnitav)
- Statistika kirjeldab **minevikku**

Mis probleemi me lahendame 4

- Hirm muutuste ees, **status quo-st** kinni hoidmine
- Inimesed näevad, mida **tahavad** näha (mis haakub nende arusaamaga maailma asjadest), aga asjad ei lähe alati nii nagu nad on alati läinud

Amara seadus

Amara's Law, adapted from Roy Amara © VERHAERT

AI-Centric SaaS

Program Office

Cloud-Out to Edge

AI TRISM

Assembly (Wasm)

Machine Learning

Cloud Platforms

Developer Portal

Sustainability

Encryption

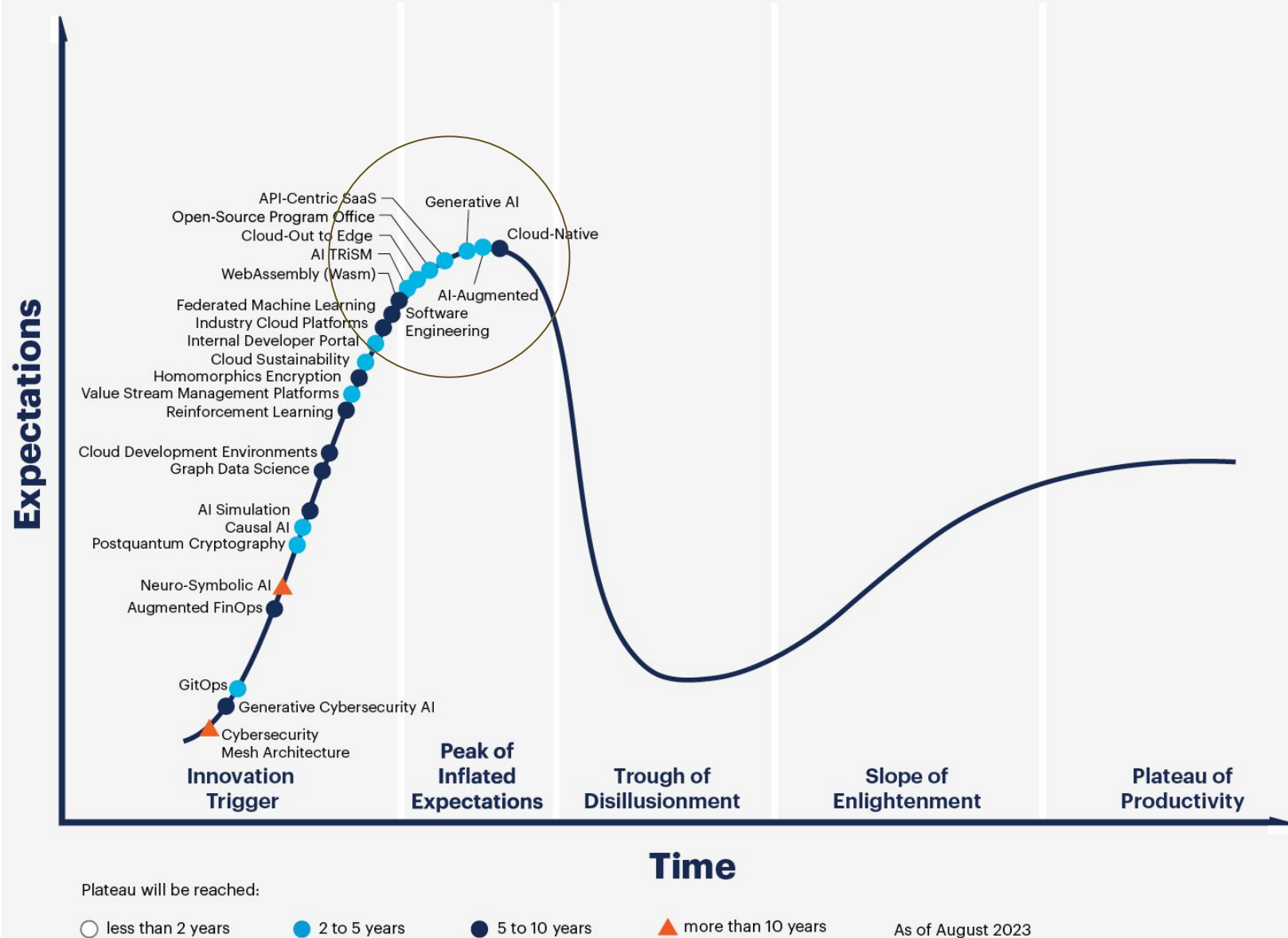
Platforms

Engineering

Generative AI

AI-Augmented

Cloud-Native

© REMO SAVISAAR 2021

Allikas: Remo Savisaar: "Valgusvihus" (<https://blog.moment.ee/2021/07/valgusvihus-in-the-beam-of-light-2.html>)

Horisondiseire

Tuleviku kujutlemine

Otsustamine

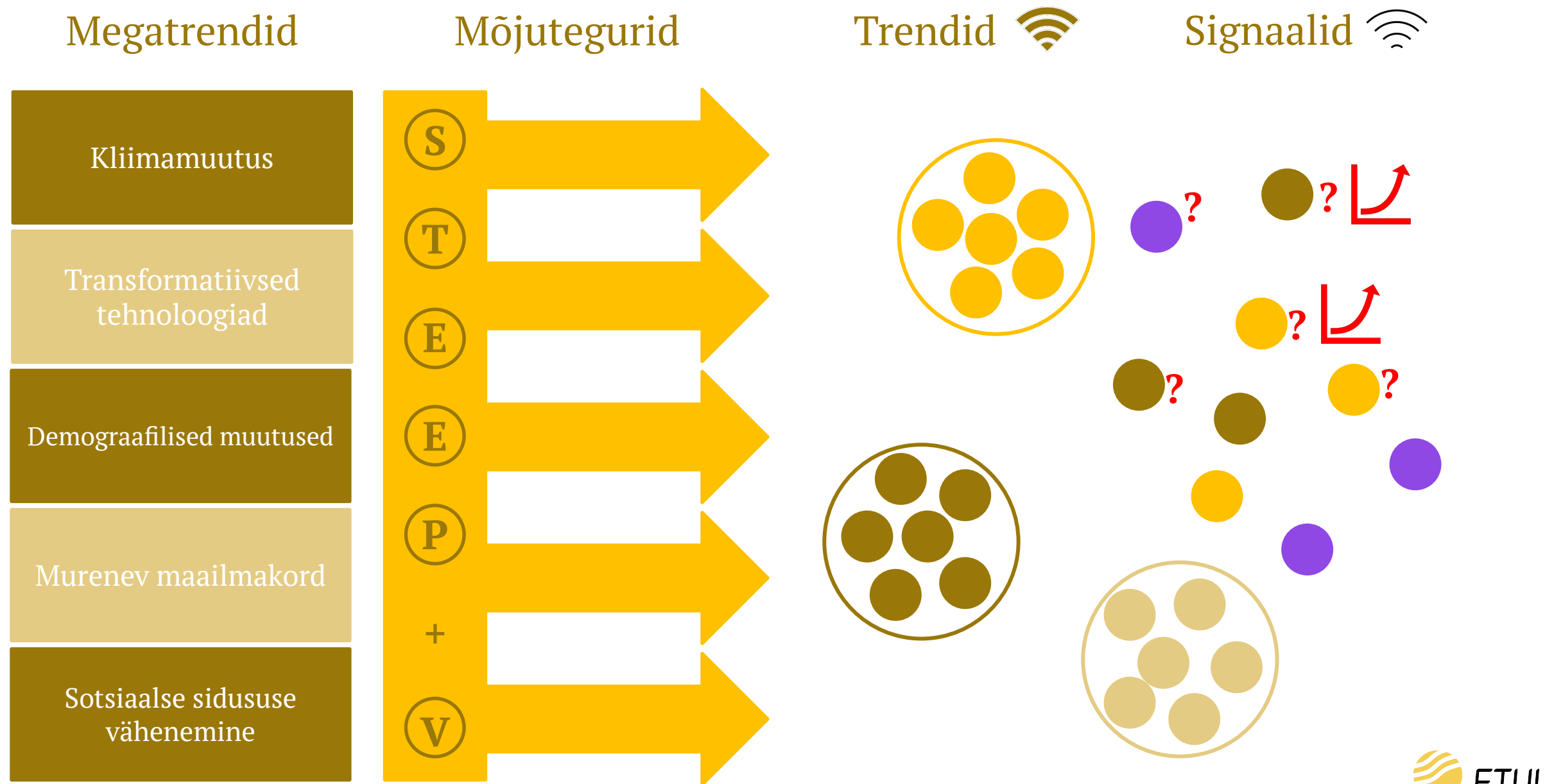
Millised signaalid ja trendid tulevikke loovad?

Millised stsenaariumid ja visioonid on võimalikud?

Mida me täna teeme?

Tulevikumõtlemise koostisosad

STEEPLE + V raamistik

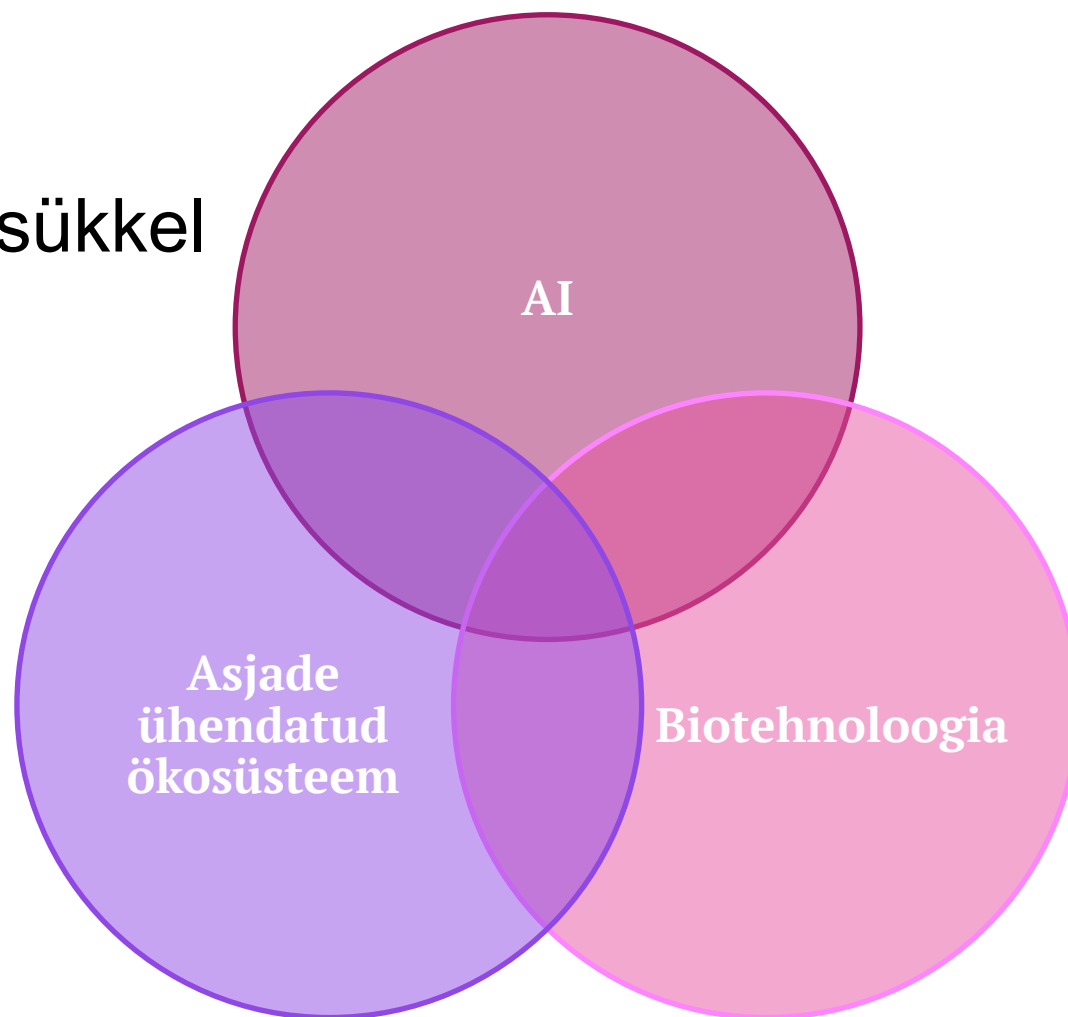

Millised olulised tegurid, signaalid ja trendid, mis meie tulevikke mõjutavad?

- **S**ocial (ühiskondlikud)
 - **T**echnological (tehnoloogilised)
 - **E**conomic (majanduslikud)
 - **E**nvironmental (keskkonna)
 - **P**olitical (poliitilised)
 - **L**egal (õiguslikud)
 - **E**thic (eetilised)
- +
- **V**alues (väärtused)

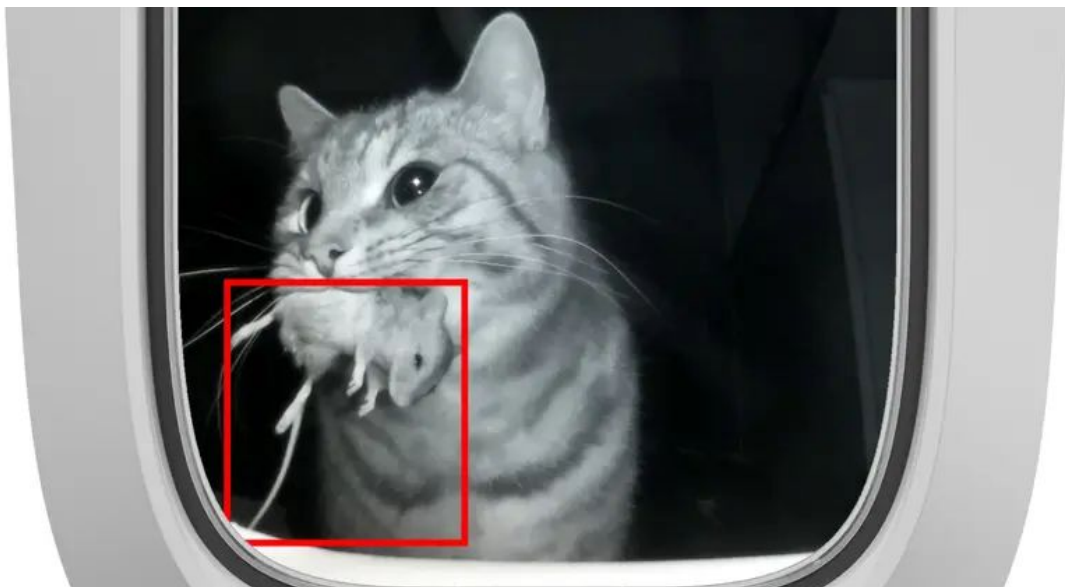
Megatrend: transformatiivsed tehnoloogiad

Tehnoloogiate supertsükkel

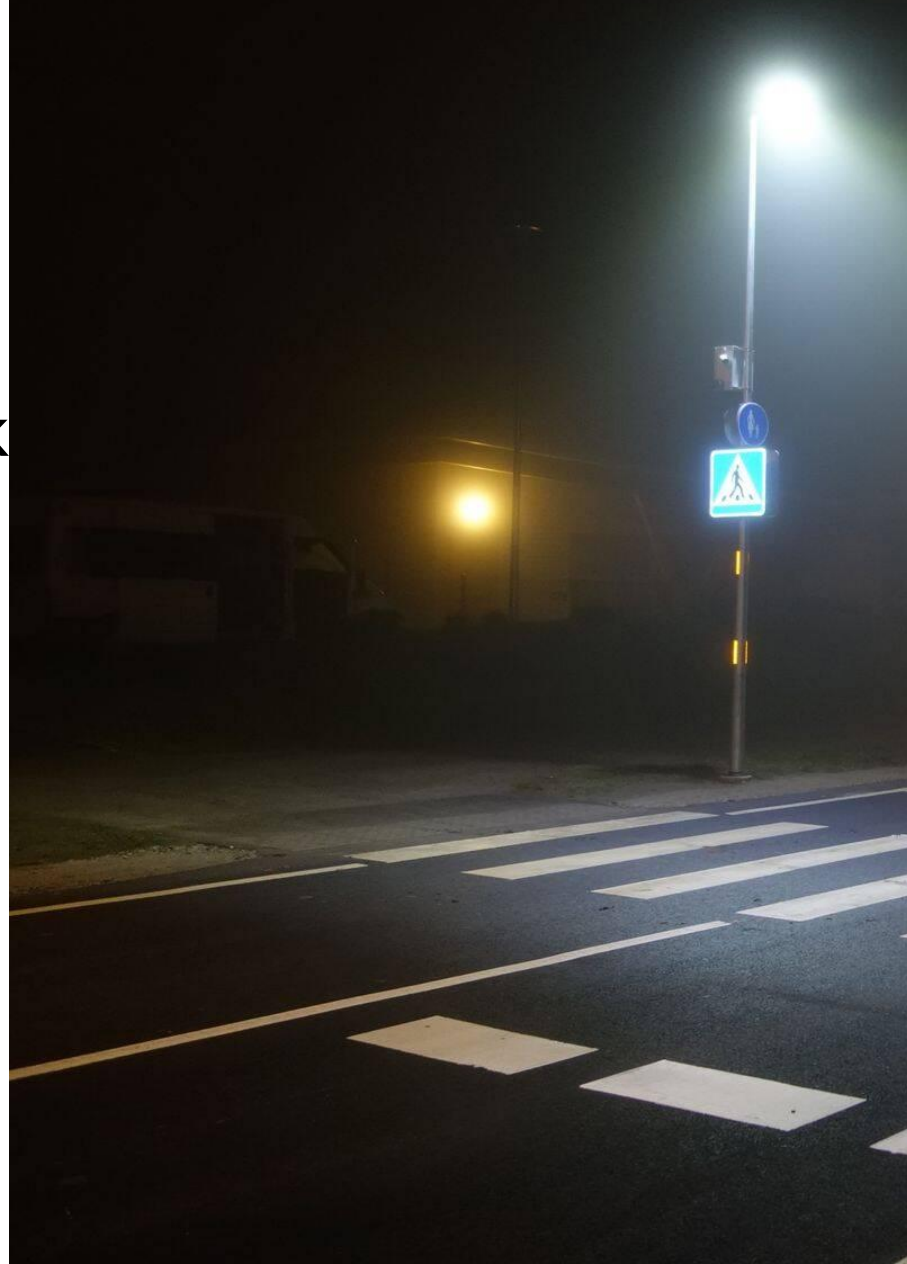

Asjade ühendatud ökosüsteemid

- Omavahel ühenduses olevate asjade võrk
- Mis suhtlevad ja vahetavad andmeid
- Et aidata AI-l areneda

Flappie.ch tark kassiluuk

*Tark ülekäigurada
Narva-Jõesuus*

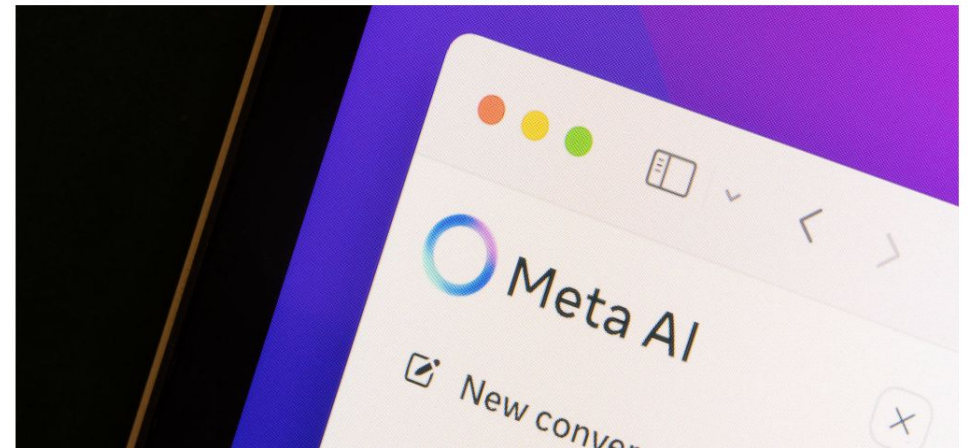
(Ühendatud) AI-agendid igal pool

- Automatiseerib ka väikeste ettevõtete ja eraelu tegevust
- Iseseisvad tegutsejad, inimene üha rohkem otsustusprotsessis ebavajalik
- G6 internet + satelliidisüsteemid > iga ruutmeeter Maad on kaetud

03-04-2025 | NEWS

Meta wants to give small businesses an AI boost with a customer support agent for Instagram and Facebook

The tech giant is offering its AI agent to businesses on its platforms free of charge during the pilot program.

LAM

rabbit r1

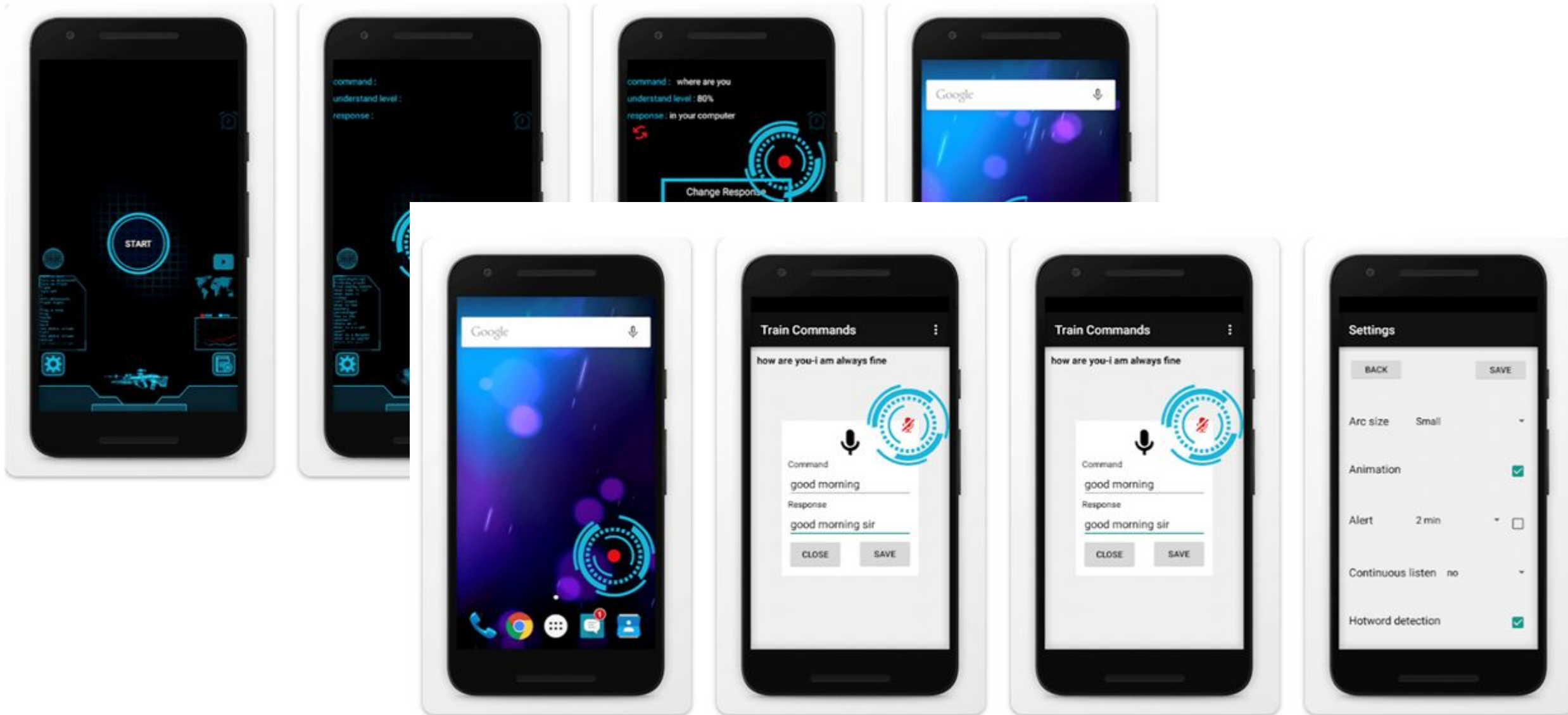
your pocket companion,
powered by rabbittm

new orders ship in June 2024

\$199 USD
no subscription

add to bag

Tehisintellekt: sinu elu projektijuht (Jarvis.AI)

MAS - Multi Agent Systems

- Asjad toimuvad, AI agendid langetavad otsuseid ilma inimesteta
- Droid Speak - mitme agendiga süsteemid saavad kiiremini omavahel suhelda kui inimkeeles

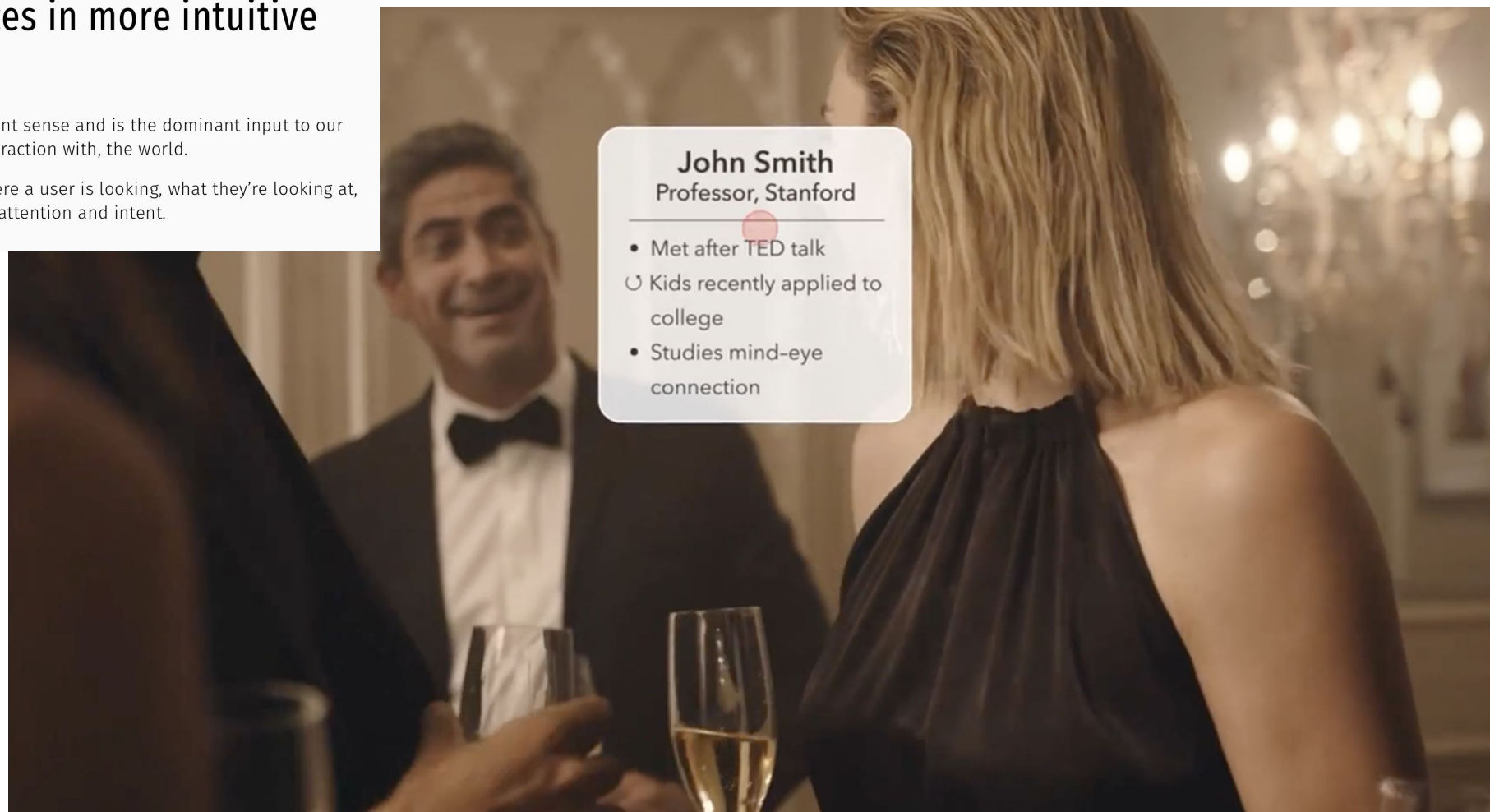

Zinn Labs develops vision-first neural interfaces to connect people to their devices in more intuitive ways

Vision is our most important sense and is the dominant input to our understanding of, and interaction with, the world.

Zinn systems measure where a user is looking, what they're looking at, and how that connects to attention and intent.

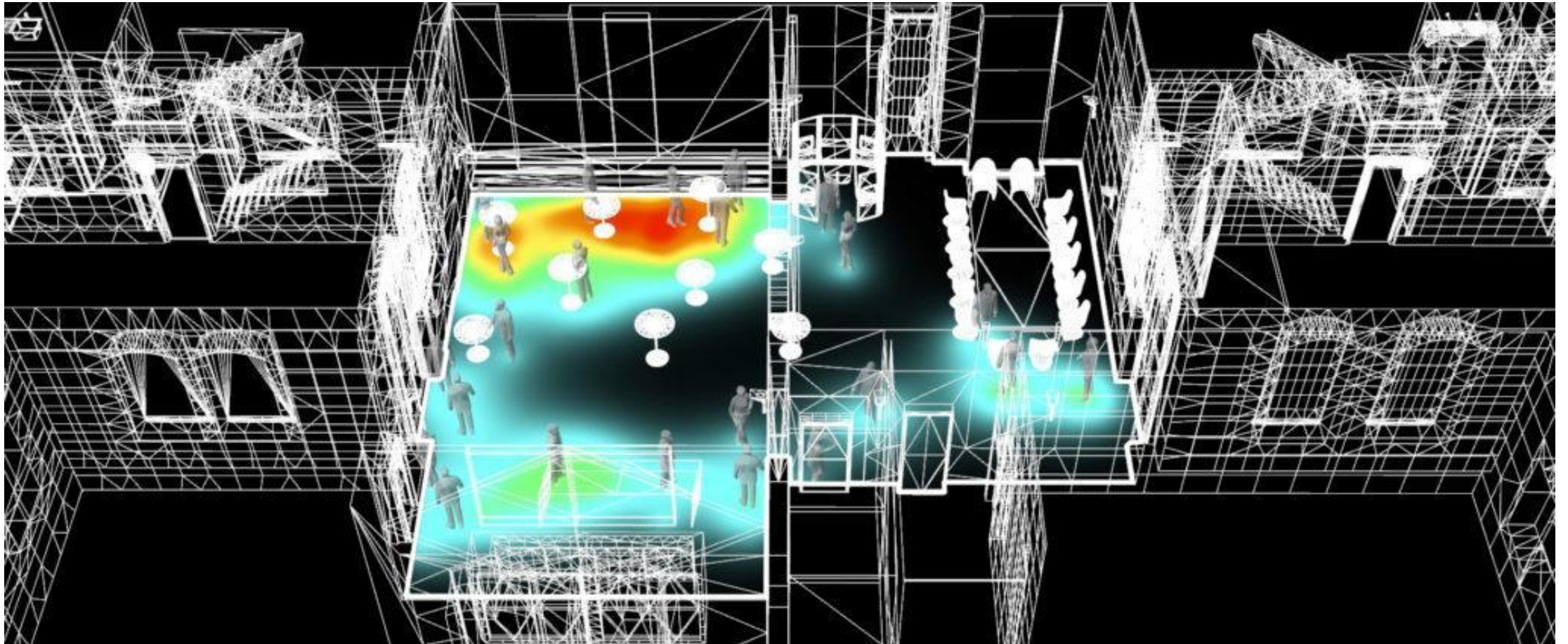
“Kehastunud” tehnoloogia

John Smith
Professor, Stanford

- Met after TED talk
- ↳ Kids recently applied to college
- Studies mind-eye connection

Zaha Hadid Analytics + Insights

Allikas: Zaha Hadid Architects

E-Taste Device Brings Flavor to Virtual Reality

Researchers at Ohio State University have developed a groundbreaking device called e-Taste, designed to recreate

Humanoidrobotite areng

TECH

**Humanoid robots are on the n
some of the most eyebrow-ra
out there right now.**

Kenneth Niemeyer Feb 24, 2025, 12:01 AM GMT+2

Robotic Exoskeletons Are Changing Lives in Surprising Ways

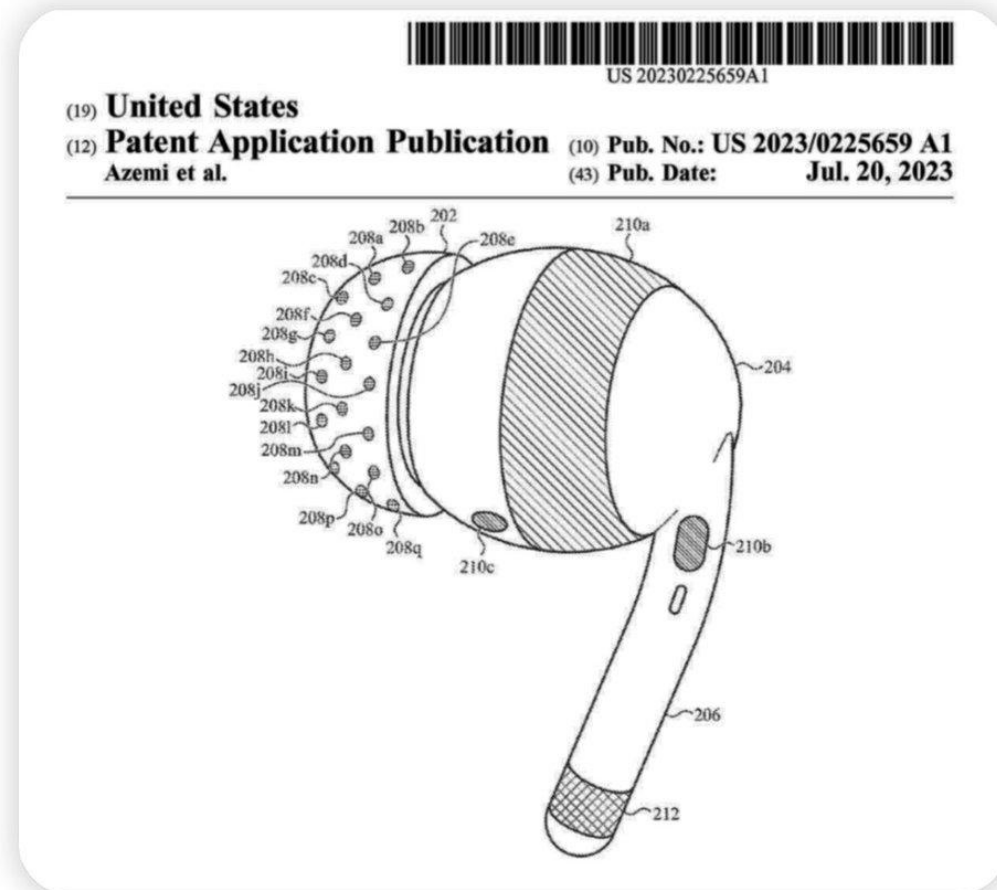
Powered exoskeletons, wearable robotics, passive exosuits, and "powered clothing" are bringing Iron Man's armor down to earth – and maybe into your closet.

Apple'i patenditaotlus nr. 2023/0225659

Bioloogiliste signaalide mõõtmine:

- Ajulained
- Lihaste liikumine
- Silmade liikumine
- Naha reaktsioonid
- Vererõhk
- Südamerütm

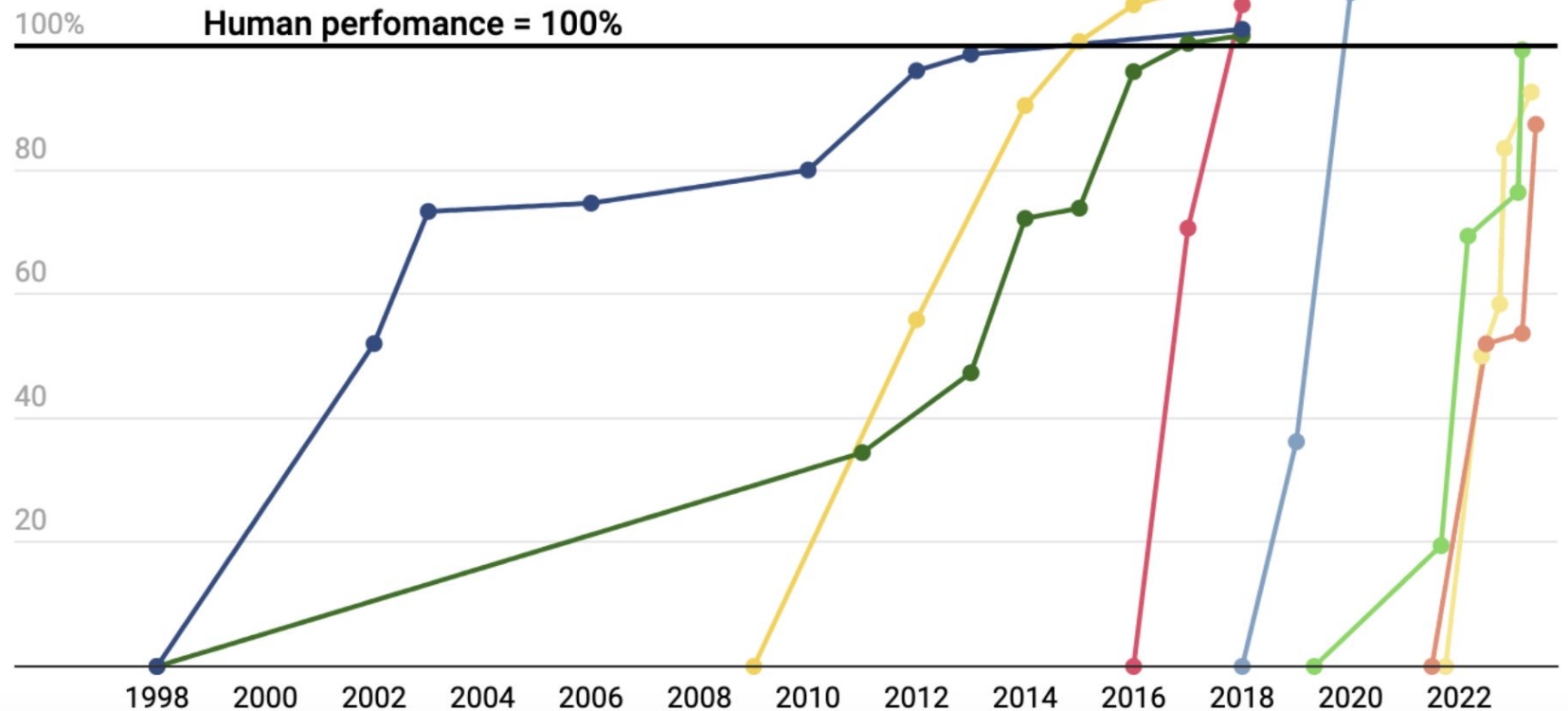
Pilt: Kashif Khani postitusest X-s

AI ületab inimese ülesannete täitmisel

AI –
piiramatult
praktikante
(kes õpivad ja
arenevad
kiiresti)

State-of-the-art AI performance on benchmarks, relative to human performance

● Handwriting recognition ● Speech recognition ● Image recognition ● Reading comprehension
● Language understanding ● Common sense completion ● Grade school math ● Code generation

Kuid...?

China uses DeepSeek, other AI models, for surveillance and information attacks on US

Tehnoloogia supertsükkel

- Vaja on rohkem ja **teistsuguseid** andmeid lisaks sellele, mida AI internetist leiab
 - Vaja on rohkem **sensoorseid** andmeid
 - Vaja on rohkem **visuaalseid** andmeid
 - Rohkem mõõteseadmeid meie küljes ja sees, liitreaalsuse seadmed, targad asjad (autod, majad jne)
- Large Language Models (LLM) ei ole piisavad (ennustavad, mida sa järgmisena **ütled**)
- Vaja on Large **Action** Models (LAM), mis ennustavad, mida sa järgmisena **teed**
- Turvalisus, andmekaitse X geopoliitika
- Kas inimesi on enam vaja?

WMO confirms 2024 as warmest year on record at about 1.55°C above pre-industrial level

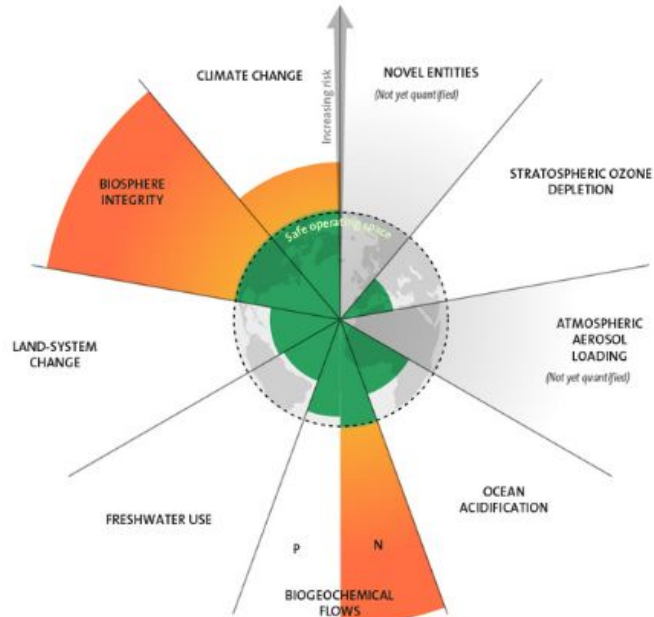
● PRESS RELEASE

10 January 2025

The World Meteorological Organization (WMO) has confirmed that 2024 is the warmest year on record, based on six international datasets. The past ten years have all been in the Top Ten, in an extraordinary streak of record-breaking temperatures.

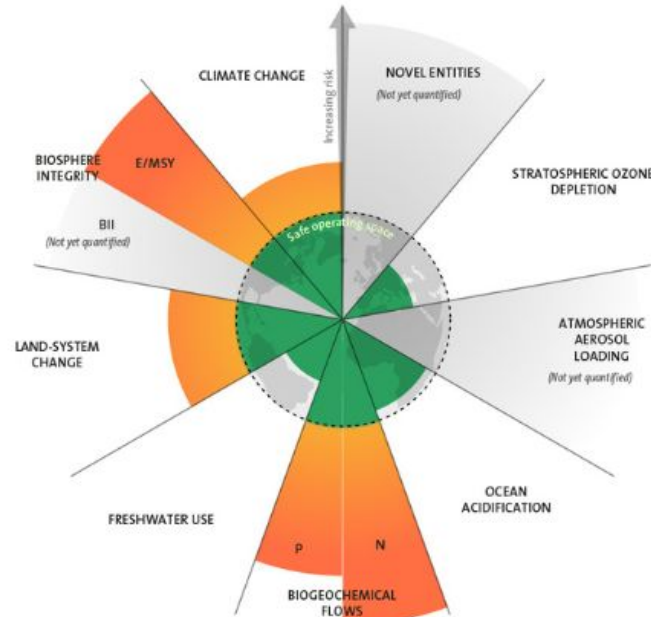
2. megatrend: mudeldamatu kliima

2009

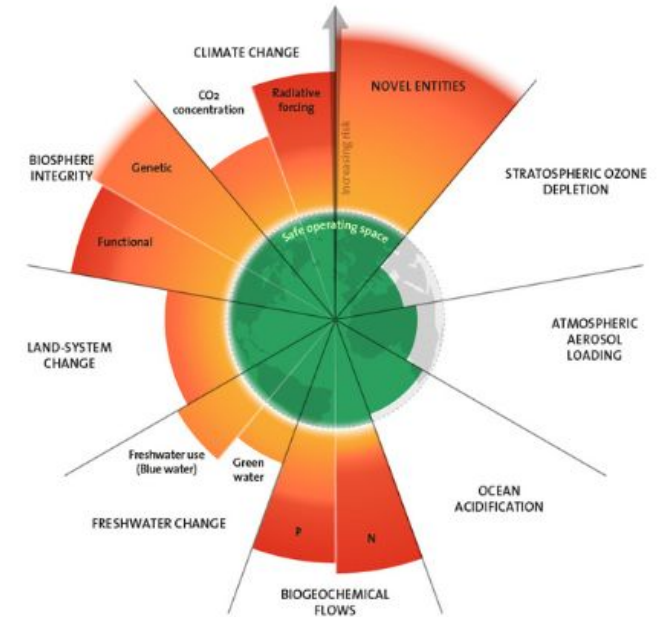
7 boundaries assessed,
3 crossed

2015

7 boundaries assessed,
4 crossed

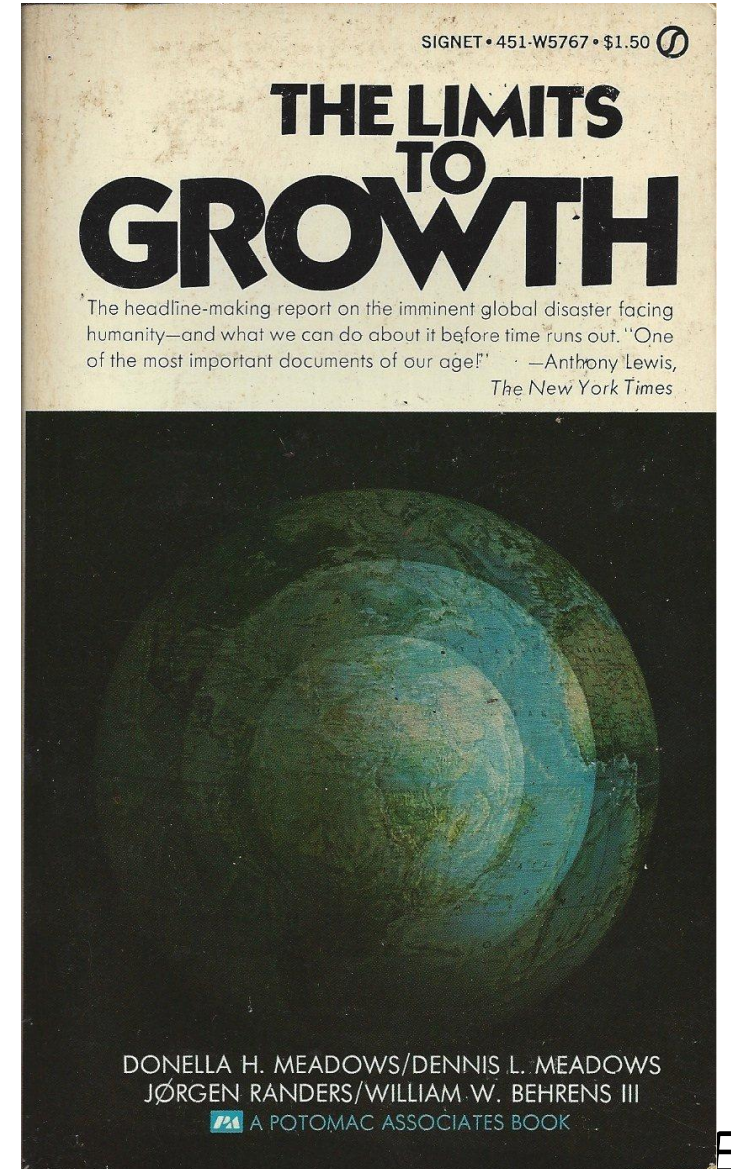
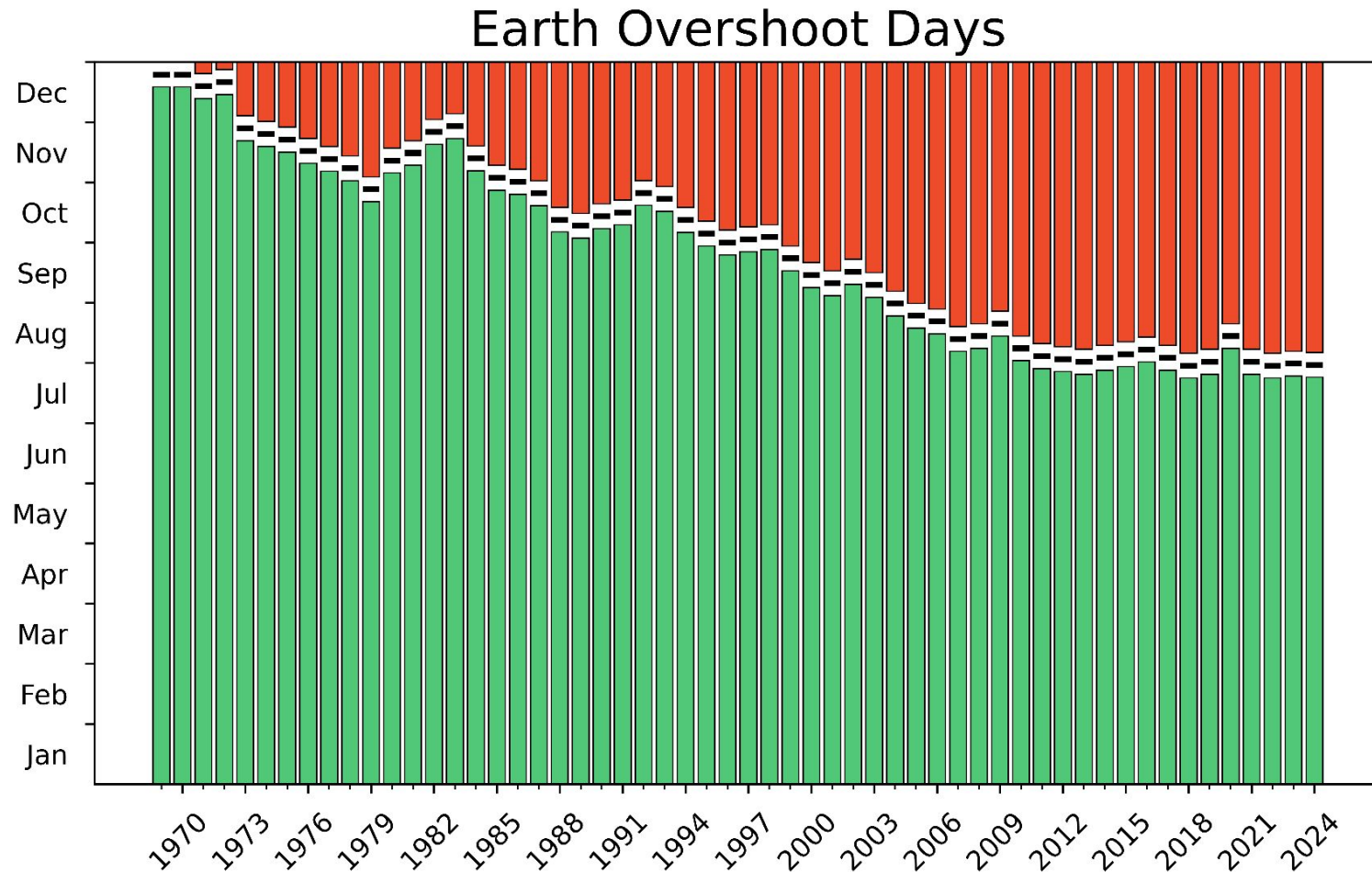
2023

9 boundaries assessed,
6 crossed

Tavapärane tarbimine saab kesta kuni u 2040

K

ETUI

Children at 'existential risk' from climate crisis, UK's top paediatrician says

Exclusive: Physical and mental impact on young people needs immediate action, Dr Camilla Kingdon says

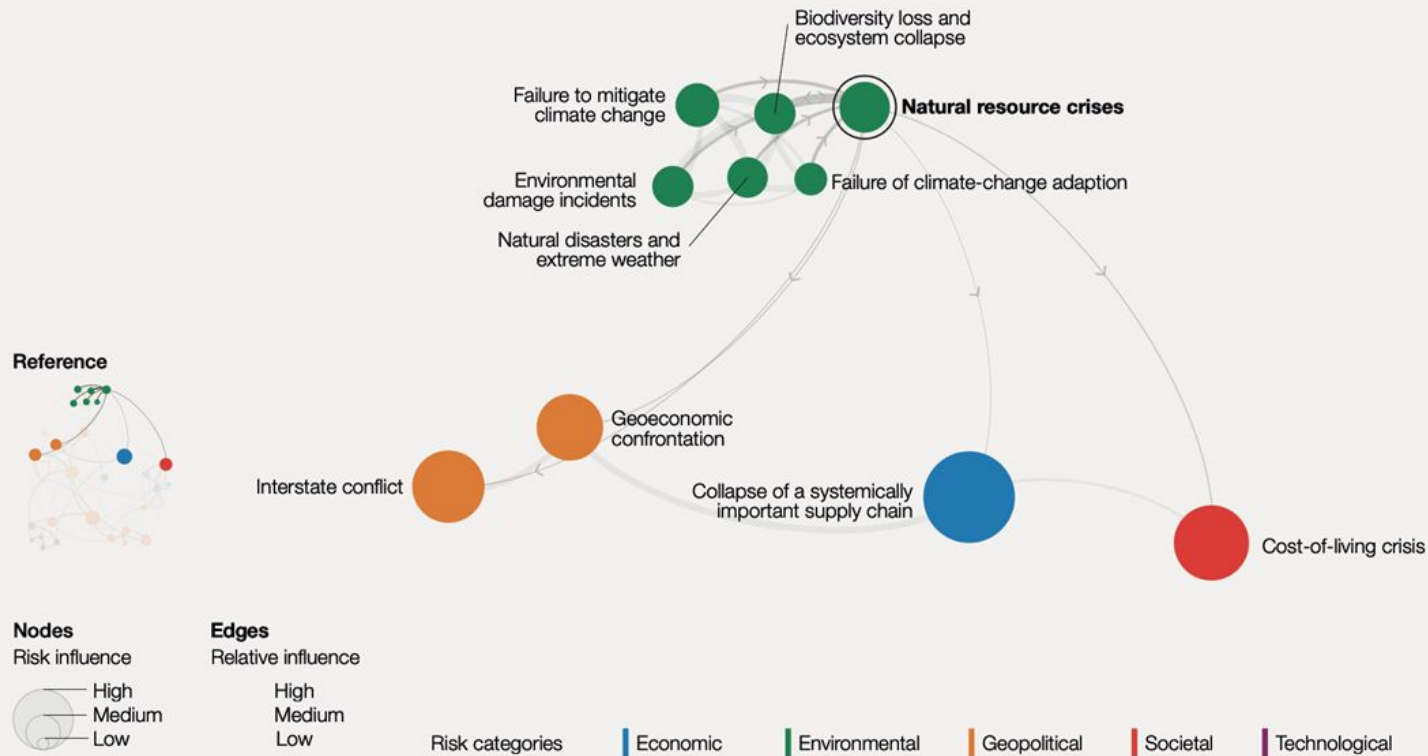

Tehnoloogiakasutuse kasvu piir

Aastaks 2045 võib
globaalne
energiatarbimine
kasvada 55%
(NextEra Energy
NEE.N)

Looduskeskkonna polükriis

Source

World Economic Forum, Global Risks
Perception Survey 2022-2023.

Estonia

- 1 Severe commodity price shocks
- 2 Geoeconomic confrontation
- 3 Interstate conflict
- 5 Severe commodity supply crises
- 5 Rapid and/or sustained inflation
- 5 Cost-of-living crisis

The future of European competitiveness

Part A | A competitiveness strategy for Europe

SEPTEMBER 2024

Megatrend:
geomajanduslik
võimupiiride
nihkumine

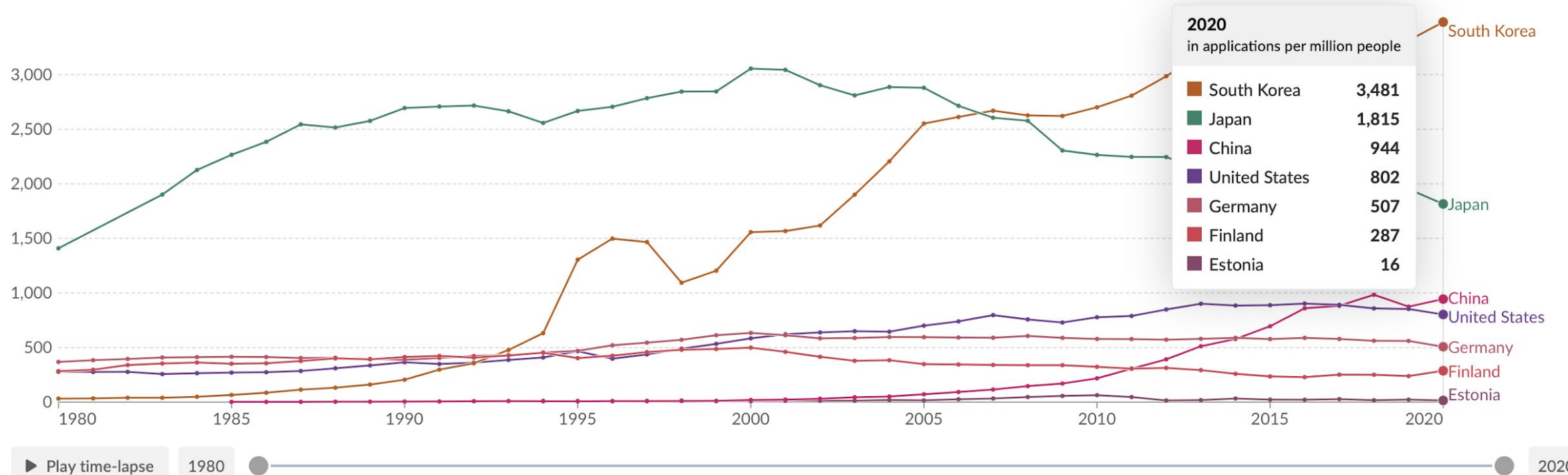
Aasia tõus (taas)

Annual patent applications per million people

Table Map Chart

Edit countries and regions

Settings

Data source: World Bank (2022); United Nations (2022) – [Learn more about this data](#)

Note: Each country's data includes patent applications for which the first-named applicant is a country resident.

OurWorldInData.org/research-and-development | CC BY

Download

Share

Exit full-screen

Tehnootimism ja vabaduse linnad USA-s

T

P

consensus

ABOUTAGENDAEXPERIENCE

Friday, May 3110:10 AM CDT • 6:10 PM EEST20 mins

AI Summit

Don't Pause AI: Decentralize and Accelerate

ACC: Gen C Stage

BookmarkAdd to CalendarShare

AI must be decentralized and we should accelerate its development, says Guillaume Verdon (aka Beff Jezos). Whether it's e/acc (effective acceleration) or "d/acc" (Vitalik Buterin's spin), Verdon advocates for decentralization, open-source development, and protecting the world from Big Tech monopolies.

Speakers

Guillaume Verdon (aka Beff Jezos)
Founder and CEO
Extropic

WEB3AI

OTSEBLOGI | Uus võimuliit ähvardab riigiameteid
sulgeda (270)

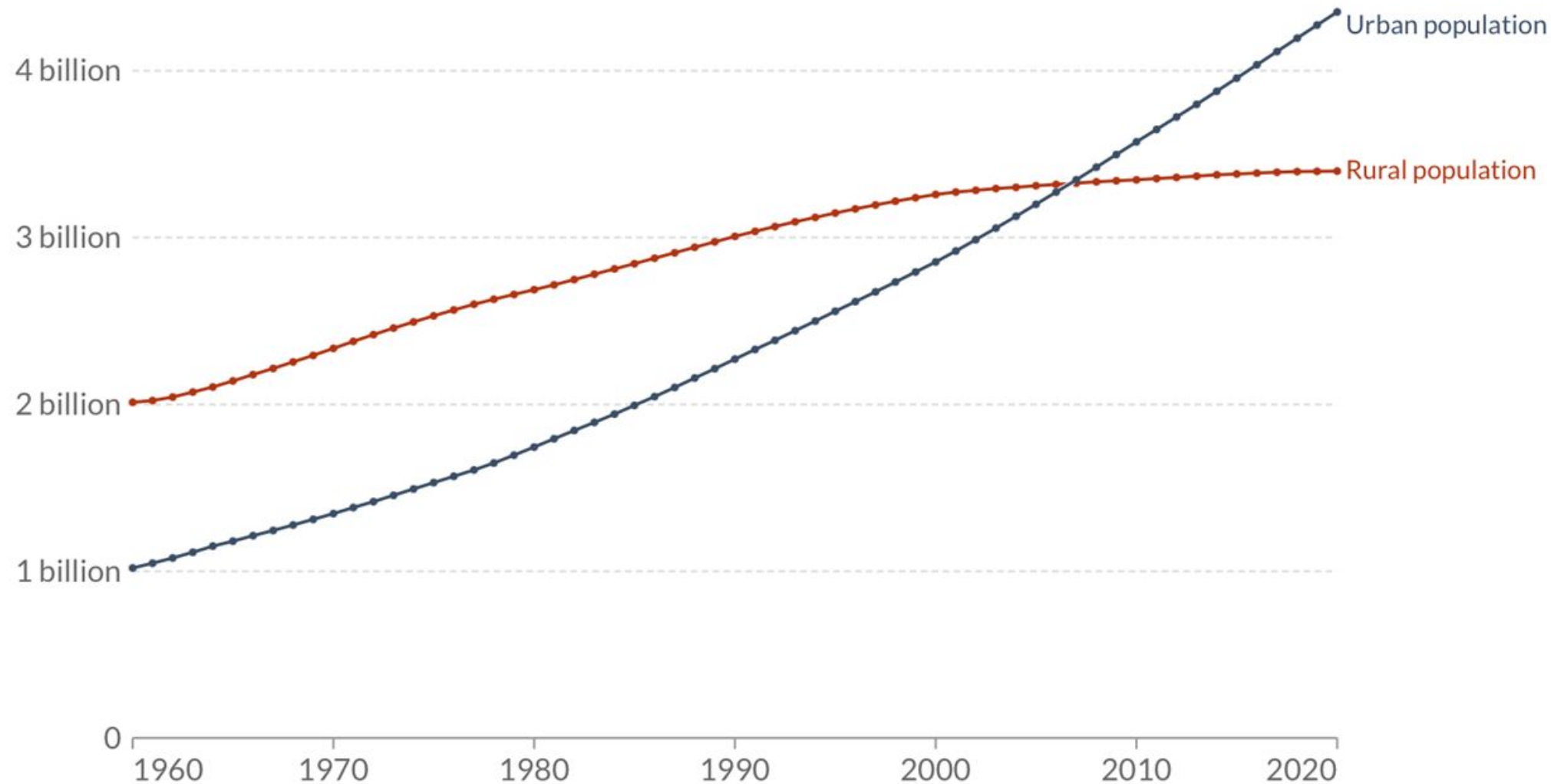
**5TH INTERNATIONAL
ASSEMBLY
OF THE
DEGROWTH
MOVEMENT**

Megatrend: polariseeruv ühiskond

Number of people living in urban and rural areas, World

↔ Change country

Source: World Bank based on data from the UN Population Division
Note: Urban populations are defined based on the definition of urban areas by national statistical offices.

OurWorldInData.org/urbanization • CC BY

Mis oleks, kui...

S

NewScientist

Sign in

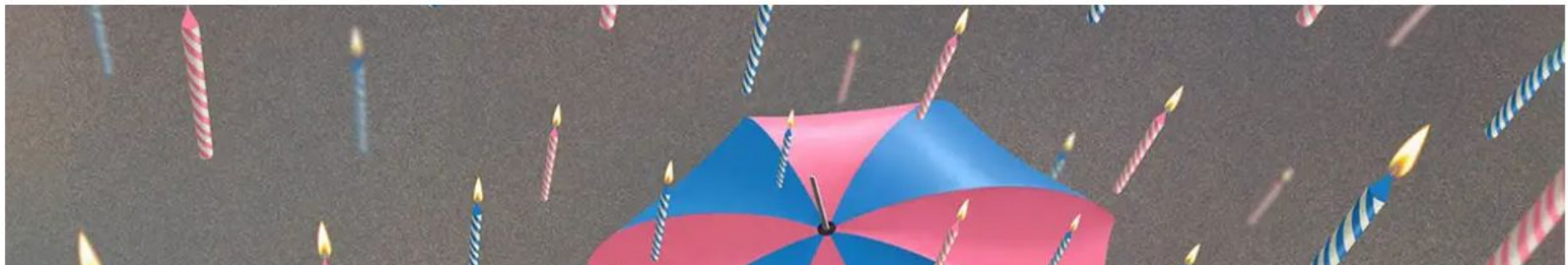
Enter search keywords

New anti-ageing vaccines promise to prevent diseases like Alzheimer's

It may soon be possible to vaccinate ourselves against the diseases of old age, keeping our body and brain healthier for longer

By [Graham Lawton](#)

📅 3 July 2024

Enhanced Games

ENHANCED SPORTS

ATHLETICS

AQUATICS

STRENGTH

ARE YOU INTERESTED
IN COMPETING?

APPLY

100 on uus 60

S

Advanced Diagnostics With Fountain Life

Become the CEO of Your Health

70% of all cancers that are fatal turn out to be the result of cancers that are not routinely tested for. With advanced diagnostics, you are able to evaluate your health on a regular basis, finding diseases at the earliest stage possible. Get started with Fountain Life and become the CEO of your health.

Allikas: Peter H Diamandis uudiskiri

Kuid...?

S

Digitehnoloogia
muudab tööturu
ebakindlamaks

Inimeste ootused töö-elu tasakaalu kvaliteedile kasvavad

S

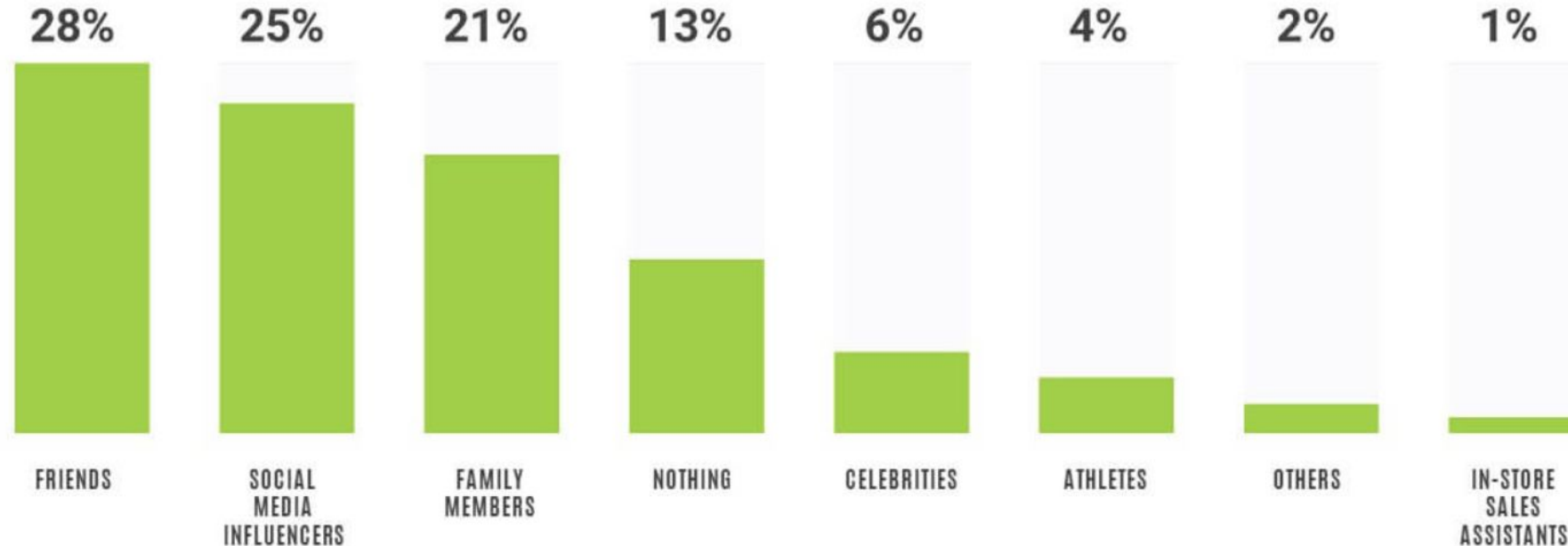
Signaal: Eesti inimesed tahavad töötada vähem ja paindlikumalt ka siis, kui nad teenivad vähe

P: Alfa põlvkonda mõjutavad SM mõjuisikud rohkem kui lapsevanemad

S

FRIENDS ARE TOP INFLUENCE

Generation Alpha's Influencers

 Influencing Factors for Generation Alpha

Billie – IKEA AI abiline
(saadaval OpenAI GPT
poes, USA turul)

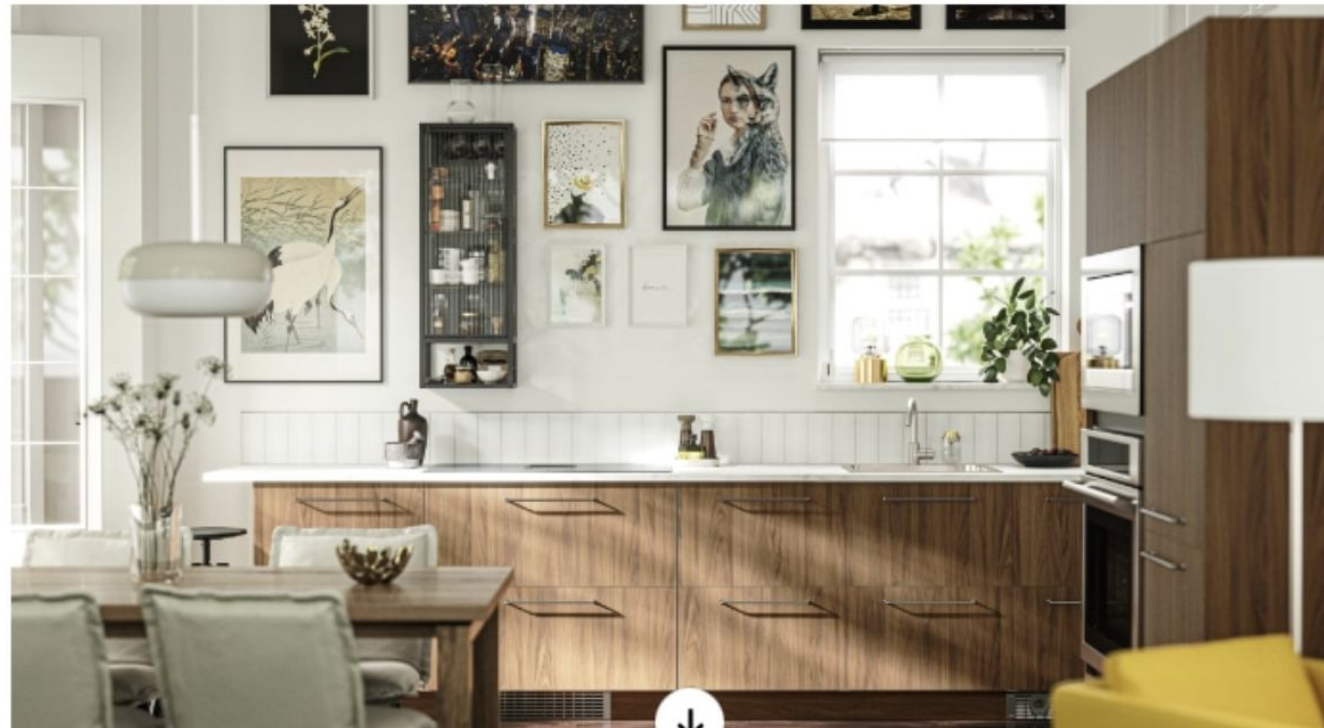

IKEA

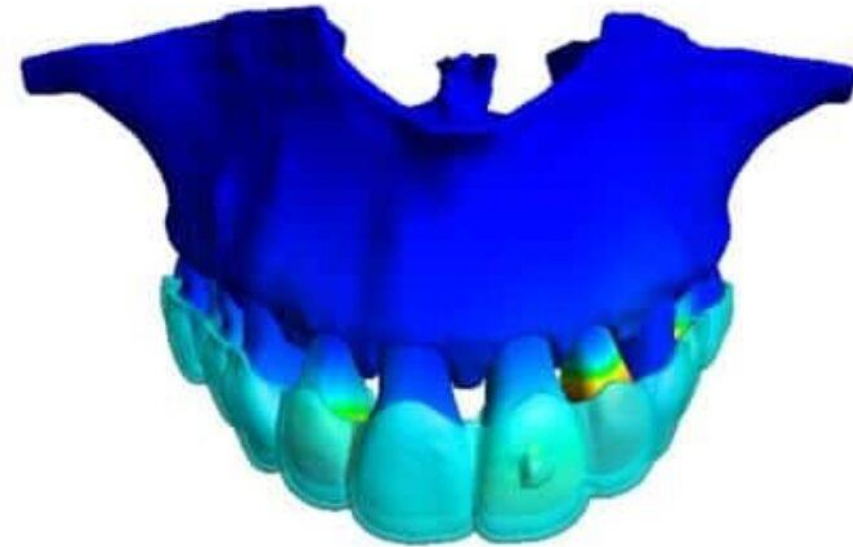
Talked to chatgpt-plugin.usdh.ingka.com ▾

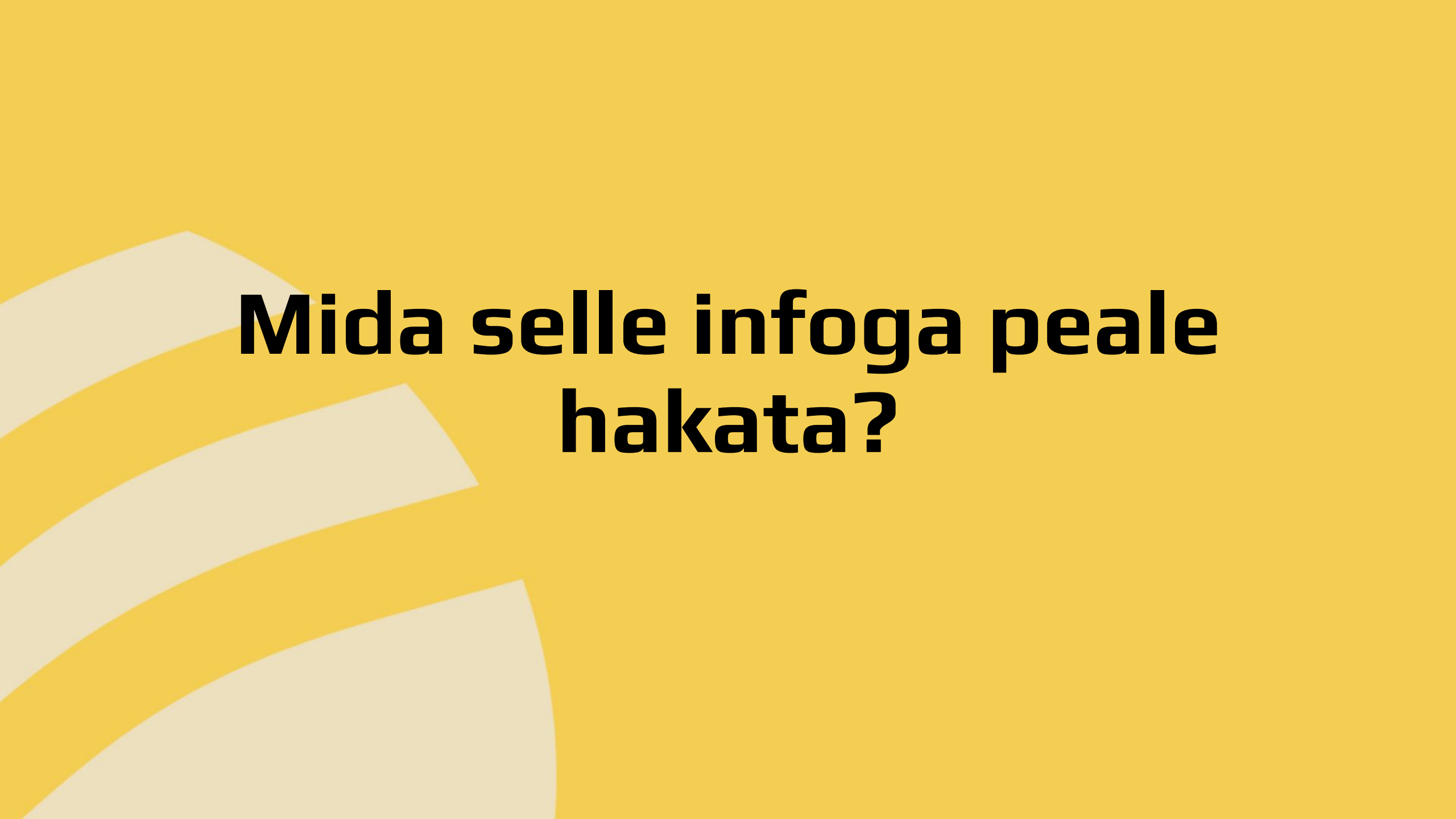
For inspiration on building out a kitchen in walnut, you might find the "[TISTORP brown walnut effect kitchen guide](#)" interesting. It offers ideas for a simple kitchen design that's both warm and inviting, featuring TISTORP fronts with a brown walnut effect for a modern and authentic style.

Megatrend-mõjur-trend-signaal

- **Megatrend** - Transformatiivsed tehnoloogiad
- **Mõjur** - AI-l on arenemiseks vajadus andmete järele, mida ta ei leia internetist - andmete kogumine kõikjalt on kasvamas
- **Trend** - andurid igal pool, inimese peal ja sees
- **Trend** - digitaalsed kaksikud
- **Signaal** - inimese hammaste digitaalne kaksik

**Mida selle infoga peale
hakata?**

Signaali pealkiri:

gentrifikatsioon

Mis toimub?

Selgitus:

varem elupiirkondades olnud ühiskonnagruppide kogunemiskohad muutuvad trendikateks söögikohtadeks, mille juurde sõidetakse kaugemalt uhkete autodega

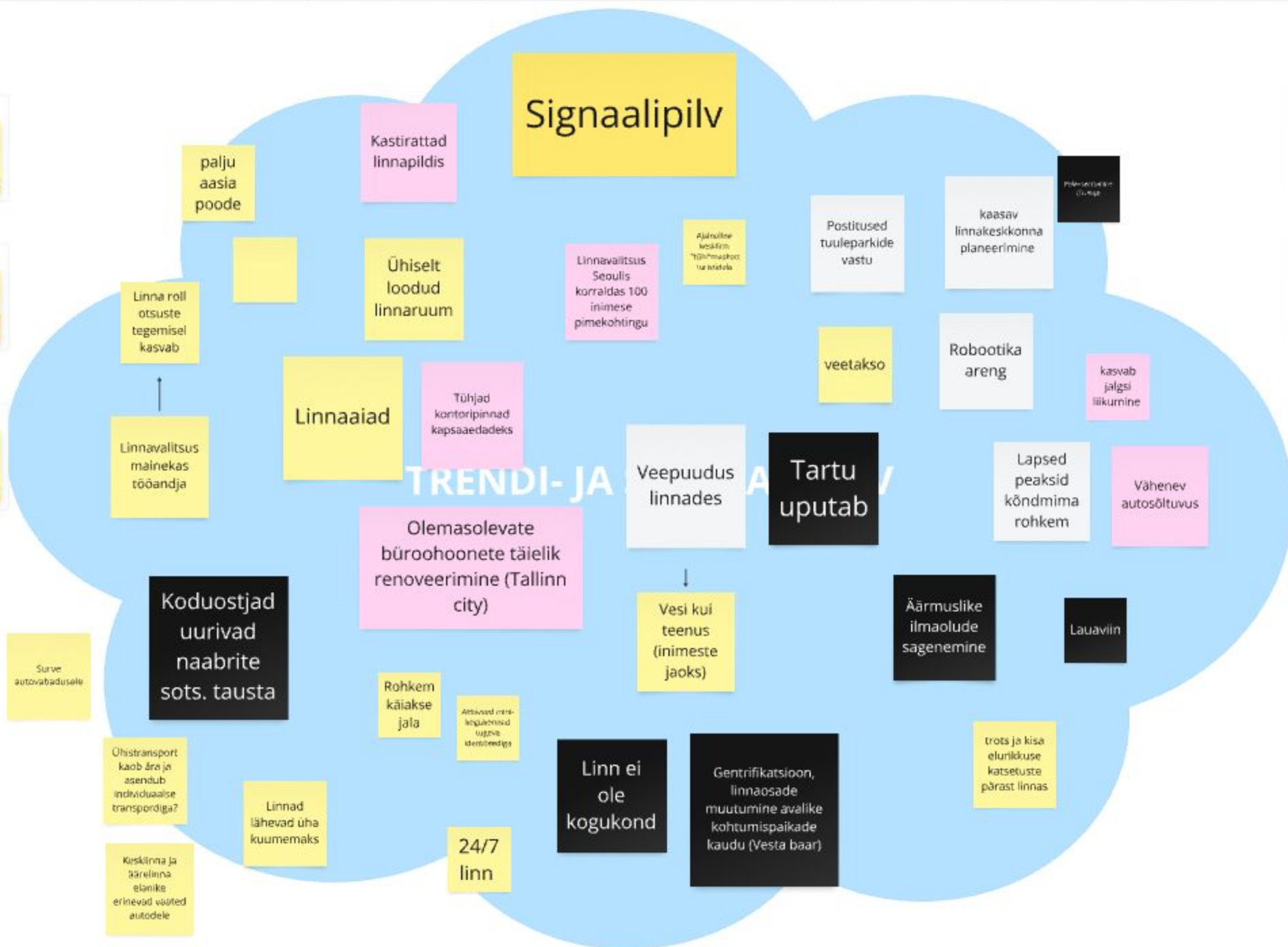
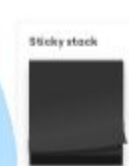
Miks see oluline on:

uue, noore heal järjel inimese jaoks on see uus ja huvitav, eksootiline ja põnev. Nende jaoks, kelle koduteele antud koht enne jäi, leiavad uue koha kuid neile sobivaid kohti leidub järjest vähem. Linnaosad muutuvad ja sellega muutub linna kese ning tähelepanupunkt.

Milline potentsiaal sellel on:

See võib minna erinevates suundades. Positiivne võimalus on ühiskonnagruppide teataval segunemisel ning ühiskondlikelt värvikamatel-rikkamatel linnaosadel. Küll aga on risk, et teatud ühiskonnagruppide jaoks muutuvad osad linnaosad ja avalik ruum eksklusiivseks

Signaaliseire

Signaalide andmebaas

IFTF
Institute for the Future

Q artificial intelligence x

+

↑↓ SORT: MOST RECENT ▾ FILTER: ALL SIGNALS ▾

Signals Boards

Showing results for artificial intelligence Clear Search

Ayça Güralp · 2d
IFTF Staff

Some experts are advocating for artists to create more positive images of technology to change public's dystopian views

What if We Imagined AI That Didn't Want to Murder...

Jacques Barcia · 2d
IFTF Staff

Company that made an AI its chief executive sees stocks climb

Company that made an AI its chief executive sees stocks...

artificial intelligence CEO

↑ 2

Ayça Güralp · 5d
IFTF Staff

Policy paper proposes a robot tax on companies who use AI and robotics, to guarantee financial support for displaced workers

Navigating the future of work: A case for a robot...

artificial intelligence economy

11483 SIGNALS OF CHANGE

Add Signal

+ Create a New Board

BOARDS

Future Facing Families

Future of Mobility

Future of Literacy

Future of work

Future of Wellness

[View All Boards](#)

POPULAR TAGS

climate change artificial intelligence

future of work

shapeshifting organizations food

virtual reality

SUBSCRIBED TAGS

You haven't subscribed to any tags!

Mis oleks, kui...?

- Mitte kunagi pensionile minevad terved kaua elavad inimesed VÕI post-töö ühiskond
- Üliinimesed - bioloogiliselt võimendatud, laiendatud teadvus, biorobotid, inimgenoomi muundamine haigusvabaks
- Parem juurdepääs toimivale ravile, andmepõhine ennetus
- Kõikidele inimvajadustele vastav tehnoloogia, heaolu üldine kasv planeedi piirides
- Uudsed koostöö- ja valitsemismudelid
- Parem juurdepääs kvaliteetsele toidule (sünteesilise bioloogia saavutused (vastupidavad toitainerikkad põllukultuurid, alternatiivsed valgud, vähem ülejääke)
- Lahendused saastele, kliima- ja ressursiprobleemidele, ökosüsteemide ulatuslik taastamine, biomaterjalidest tehiskeskkonnad

Kolm arenguhorisonti

Tavapärane
tegutsemine -
enam ei toimi

Mida me näeme
praegu?

Katsetame
uusi viise

Mida me näeme
ette **5-10 a**
pärast?

Pikaajaline uus
normaalsus

Mida me kujutame
ette **10-20 a**
pärast?

Mida teeme TÄNA?

Millised võtmemääramatused?

Tehisaru
võimestab
inimtööd

Tehisaru tekitab
segadust,
automatiseerib

Polariseerumine
viib kapseldunud
süsteemideni

Hakatakse
uuesti sildu
ehitama

Kohaneme
kliimamuutustega

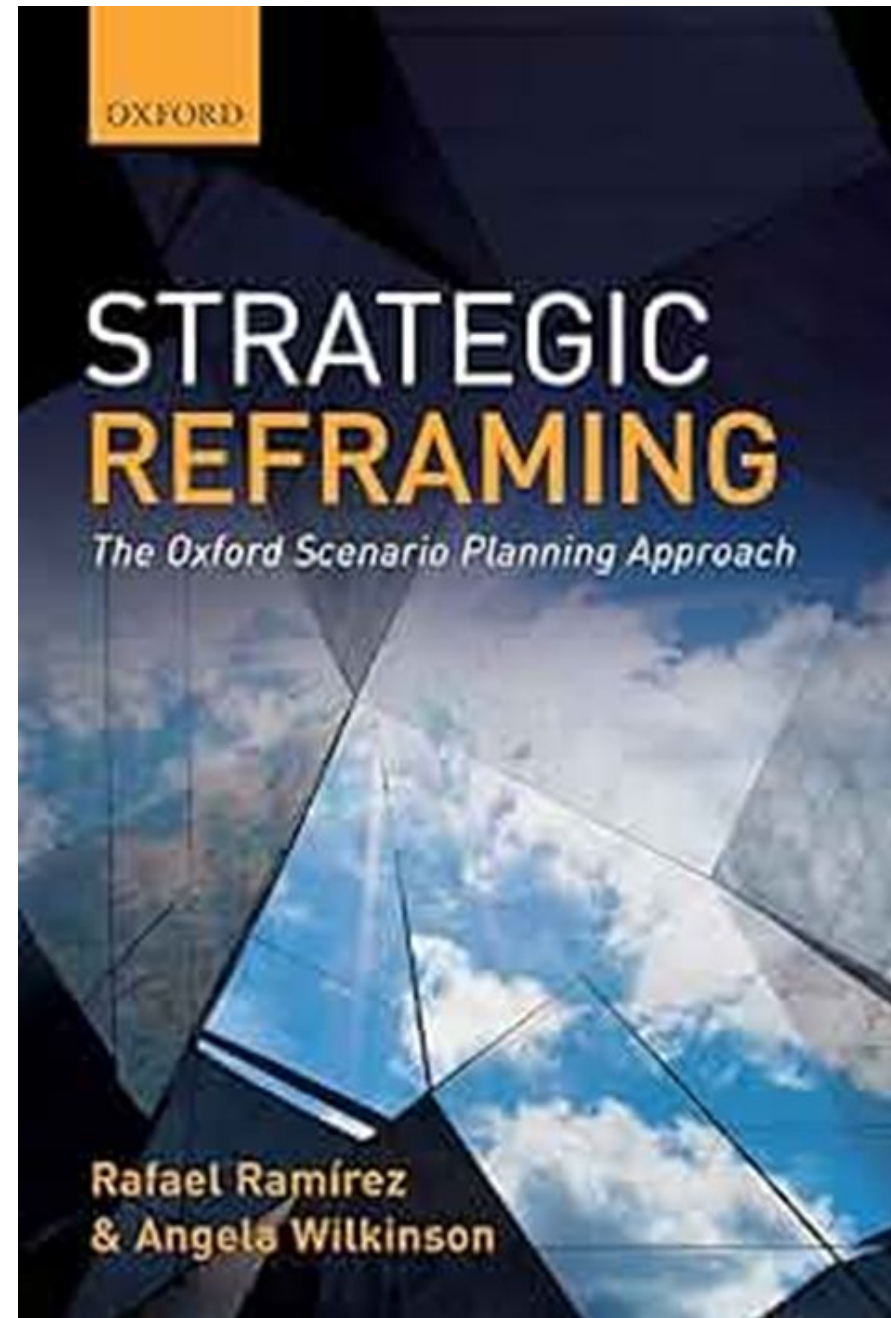

Piirangute ja
võimuvõitluse maailm

„Uus normaalsus“ pole tabatav üksikute trendide prognoosimisega. Vajalik on üleminek prognoosimiselt stsenaariumidele ehk

**„mõtlemise
ümberraamistamisele
(reframing)“**

(Ramirez ja Wilkinson, 2018)

„scenarios are descriptions of possible futures that reflect different perspectives on the past, the present and the future“

Mis on stsenaarium?

Allikas: Notten et al., 2003, An updated scenario typology

- Stsenaarium ei ole prognoos.
- Stsenaarium on üks tõenäoline tulevikuseisund.

“Stsenaariumeid reeglina valida ei saa, neist saab teha järeldusi oma strateegia kujundamiseks”

prof Erik Terk

Stsenaariumimeetod on tulevikumõtlemise tugisammas

- 1950. aastad - RAND Corporation & Herman Kahn – erinevad sõjalised strateegiad Nõukogude Liidu ohjamiseks
- 1960. aastad – Royal Dutch Shell – naftatootmise piiramiseks valmistumine
- 1992 – LAV stsenaariumid apartheidi-järgseks ajastuks

CENTRE FOR STRATEGIC FUTURES
Strategy Group, Prime Minister's Office

PRIME MINISTER'S OFFICE
FINLAND

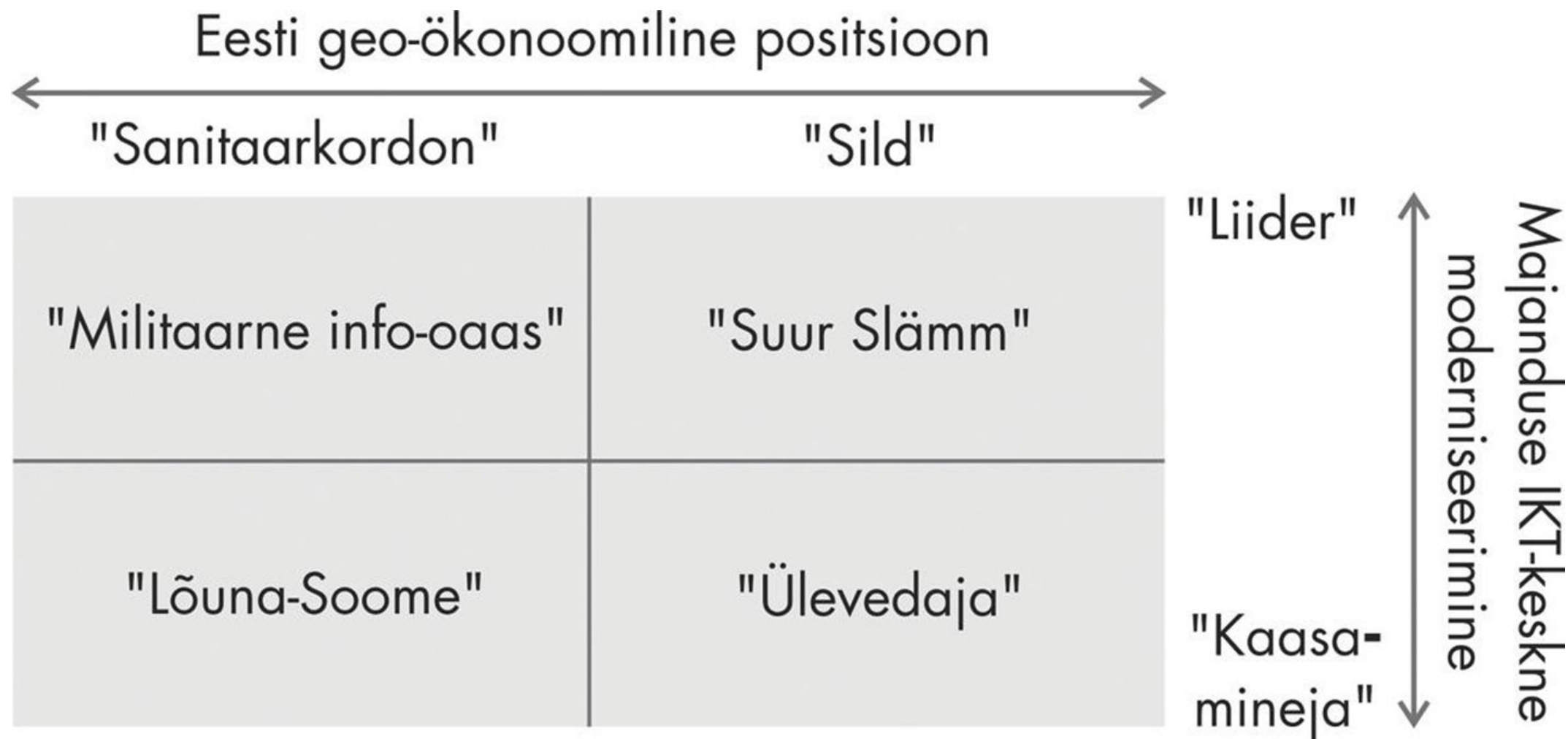

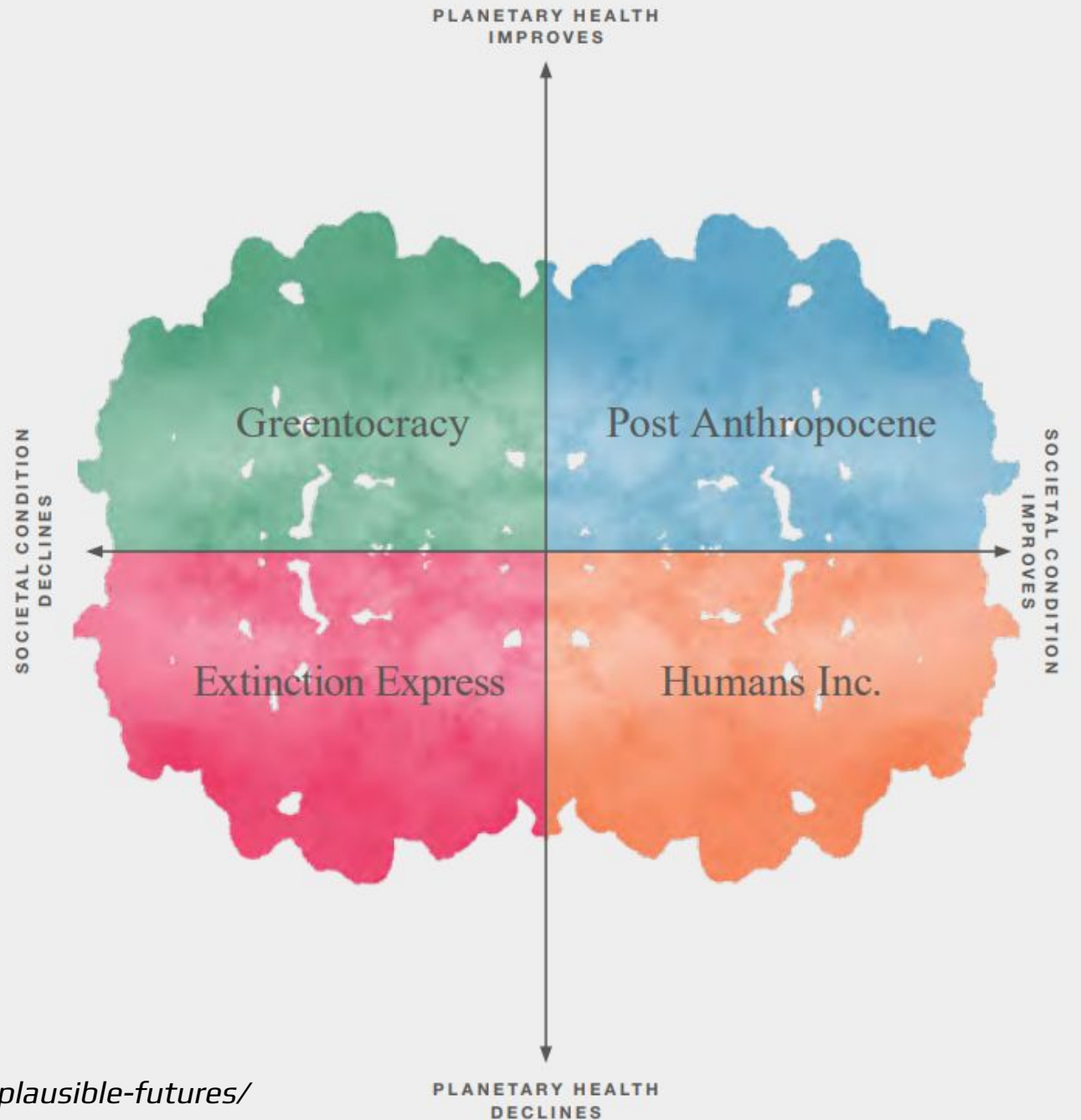
Stsenaariumid aitavad täna langetada
tulevikukindlamaid otsuseid

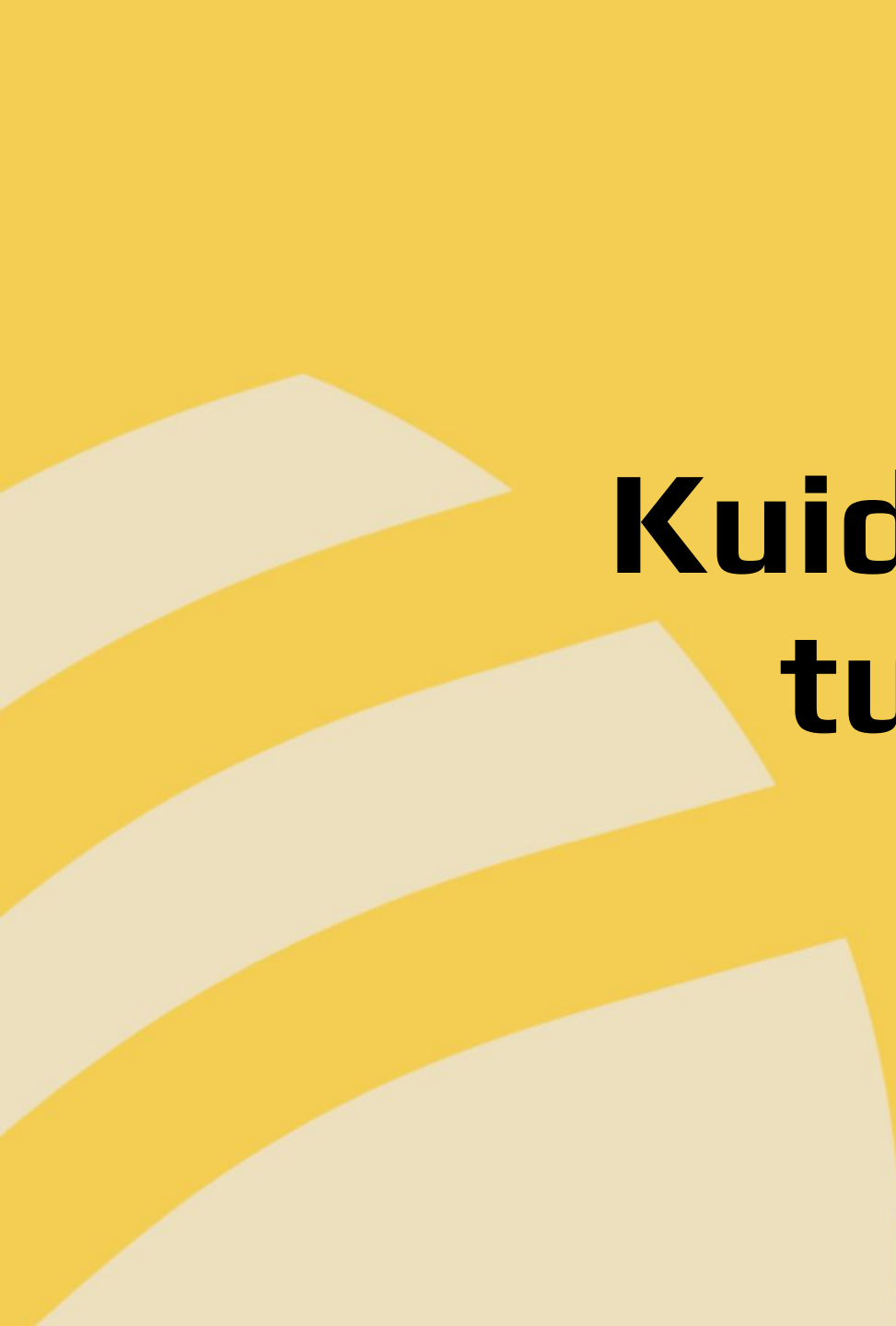
Arengufondi Eesti kasvuvisioon (2010)

Eesti 2010 (u 1997)

Loe rohkem: <https://www.arup.com/insights/2050-scenarios-four-plausible-futures/>

**Kuidas tulevikke
tunnetada?**

Unistamine ja unede nägemine

- Müra süstimine (noise injection)
- Lootmine ei ole strateegia

Episoodiline tulevikumõtlemine

- Mentaalne ajarännak tulevikku
- Aitab **eeltunnetada** erinevaid võimalikke tulevikke
- Püüab tulevikustsenaariume mõtestada
 - Stseeni visualiseerimine (kus sa oled, mida näed, mis toimub, kes seal veel on)
 - Võimaluste märkamine (kuidas vajadusi rahuldada, soove täita tulevikus)
 - Emotsioonid (positiivsed, negatiivsed, aitavad tajuda, kas tegemist on soovitud või soovimatu tulevikuga)

Mis on tulevike artefakt?

- Muudab meie tuleviku käegakatsutavaks
- Prototüüp, dokument, objekt, pilt või teenuse kirjeldus, mis aitab inimestel paremini mõista ja **kogeda** tuleviku võimalusi (või ohte)
- Ehk **katse (eksperiment)**
- **Kogemuslik** (vs analüütiline)

Milleks artefakt

- Eesmärk on afektiivne projitseerimine
- Tuleviku **šokiteraapia**
- Konkreetsuse ja detailsuse lisamisega saavutame **empaatia**
- Rikkalikult infot sisaldav artefakt on sisukate tulevikuteemaliste arutelude eelduseks

Artefaktid tulevikest: saastunud linnaõhk

AIR POLLUTION SAMPLE 2	
LOCATION	Sharjah
DATE	4 th Nov 2030
COLLECTED BY	Dr Jankauskas

PM ₁₀	92 µg/m ³
PM _{2.5}	73 µg/m ³
Nitrogen Dioxide	501 µg/m ³
Sulphur Dioxide	780 µg/m ³
Carbon Monoxide	18.3 µg/m ³
Ozone	219 µg/m ³

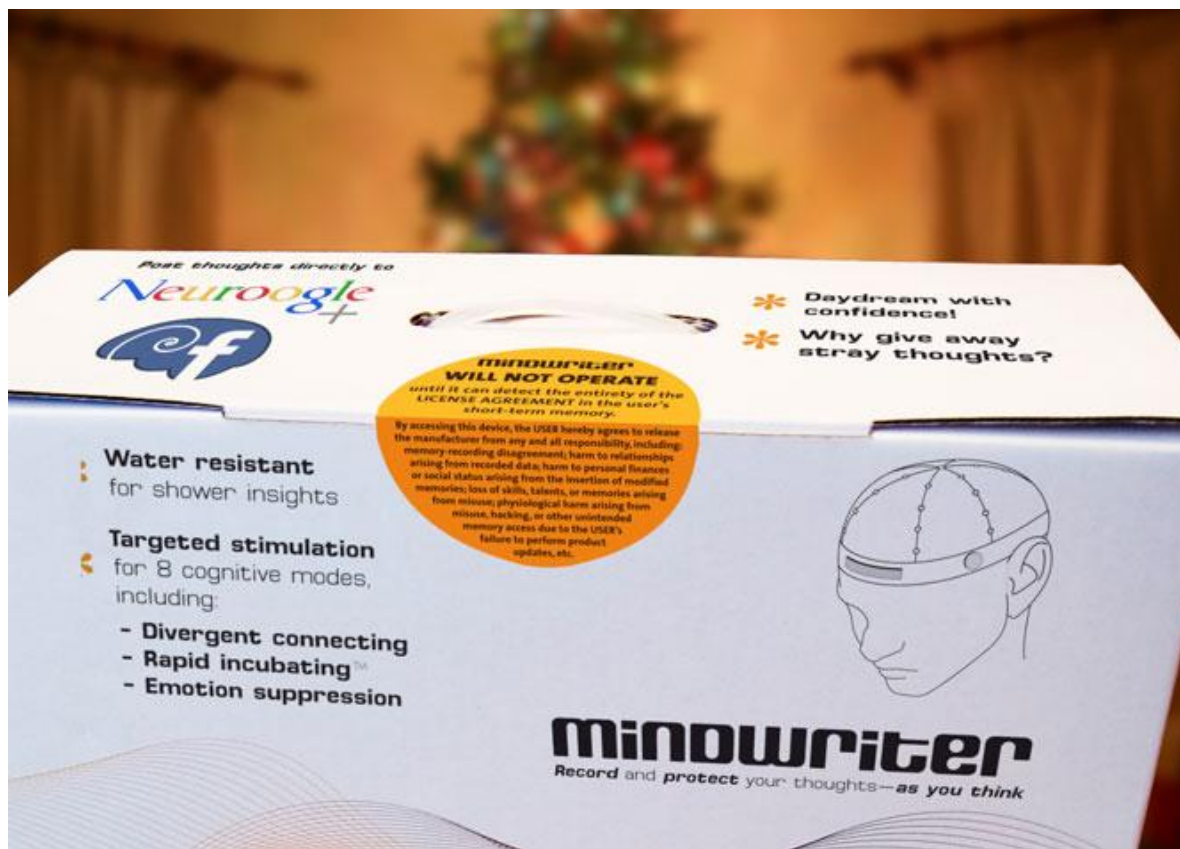

WARNING

May cause life-threatening illnesses such as stroke, heart disease, and lung cancer as well as chronic and acute respiratory conditions.

Artefaktid tulevikest: mõtete üleskirjutaja, LR kaloripiiraja

Tuleviku kogemise astmestik

Kogemise joon

ABSTRAKTNE

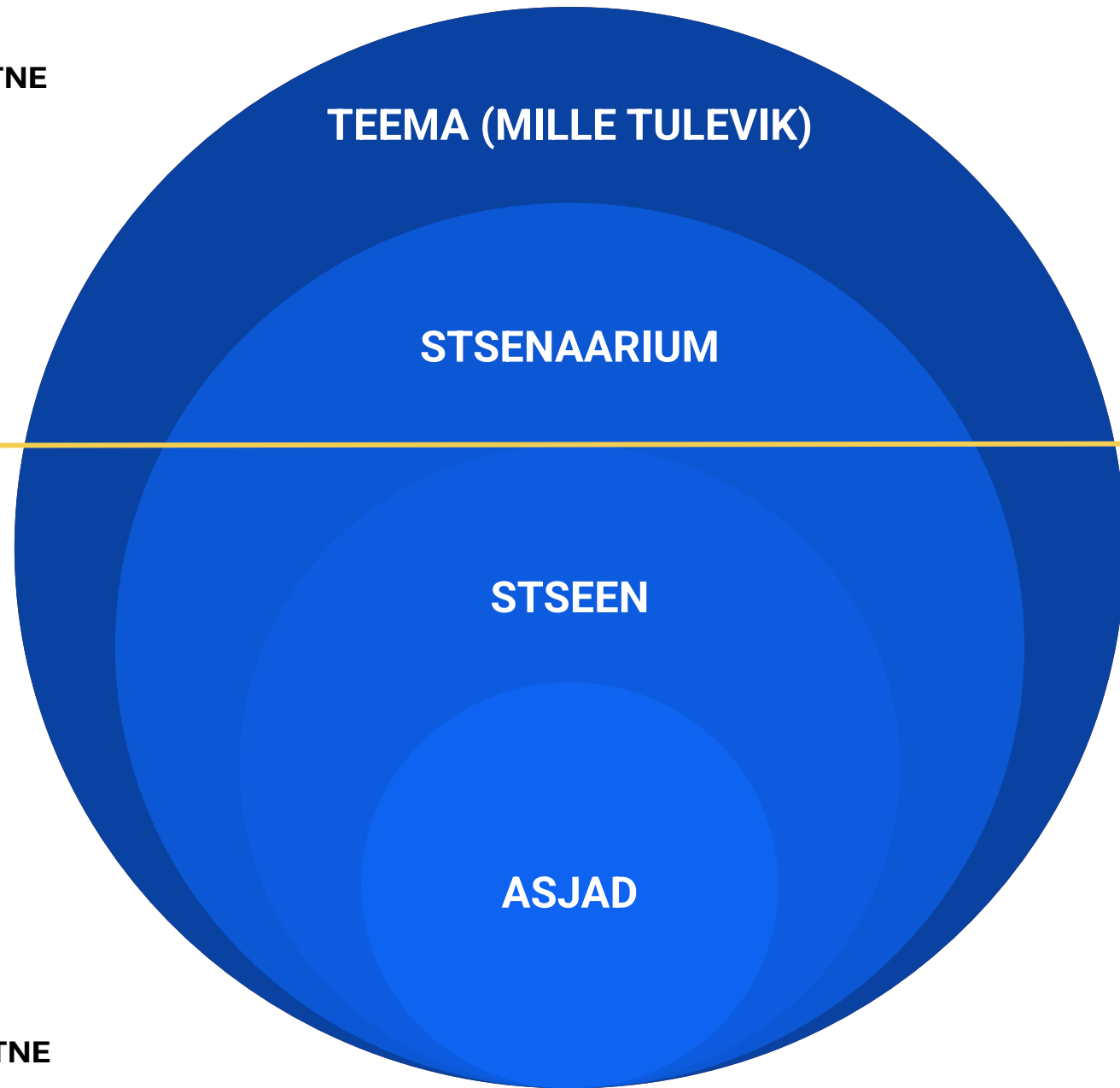
KONKREETNE

TEEMA (MILLE TULEVIK)

STSENAARIUM

STSEEN

ASJAD

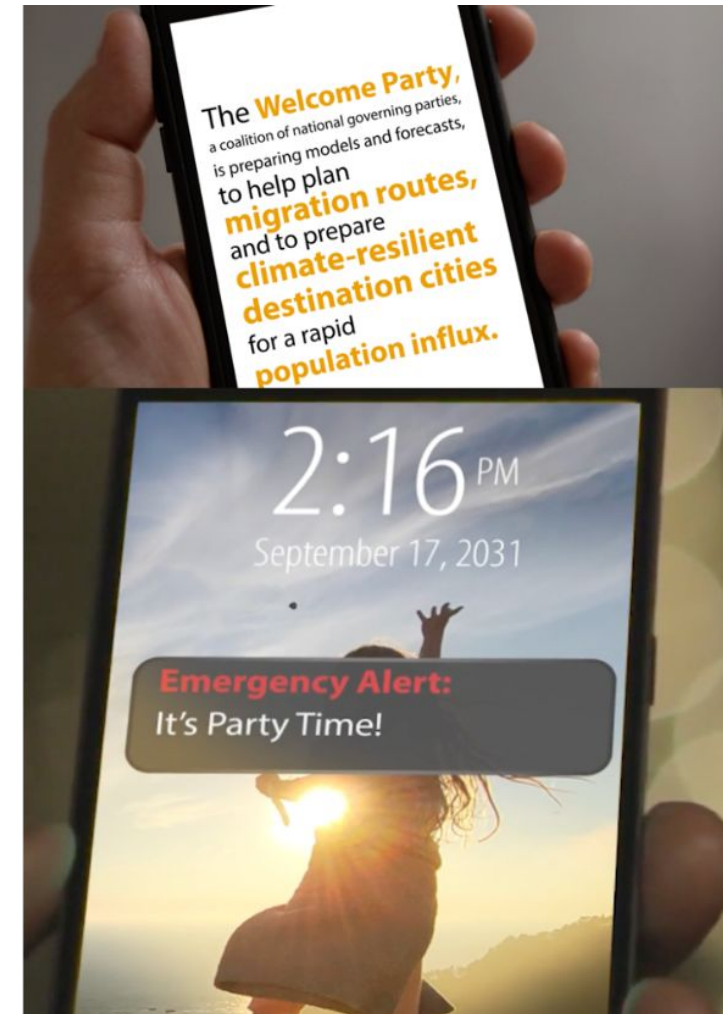
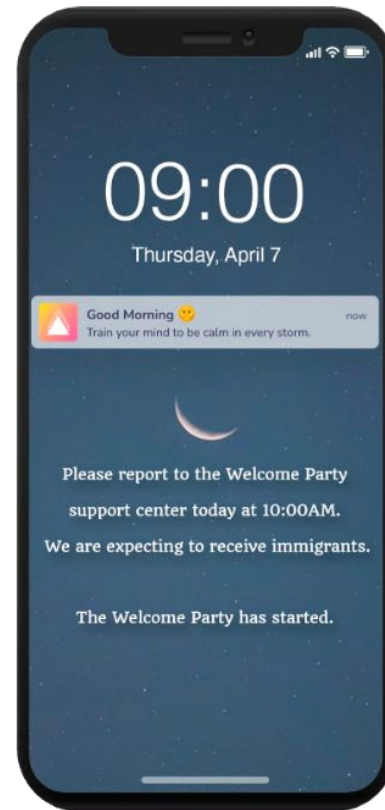

Tuleviku persoon

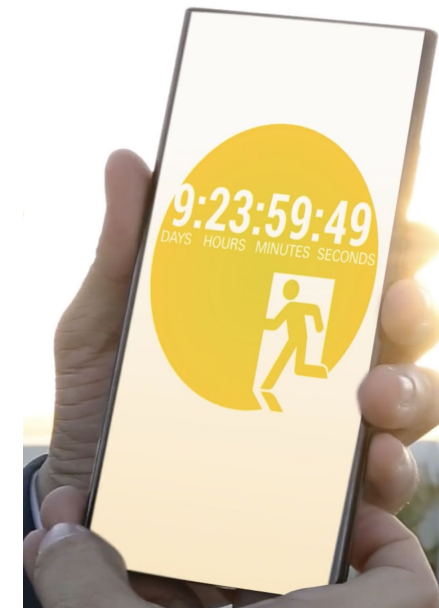
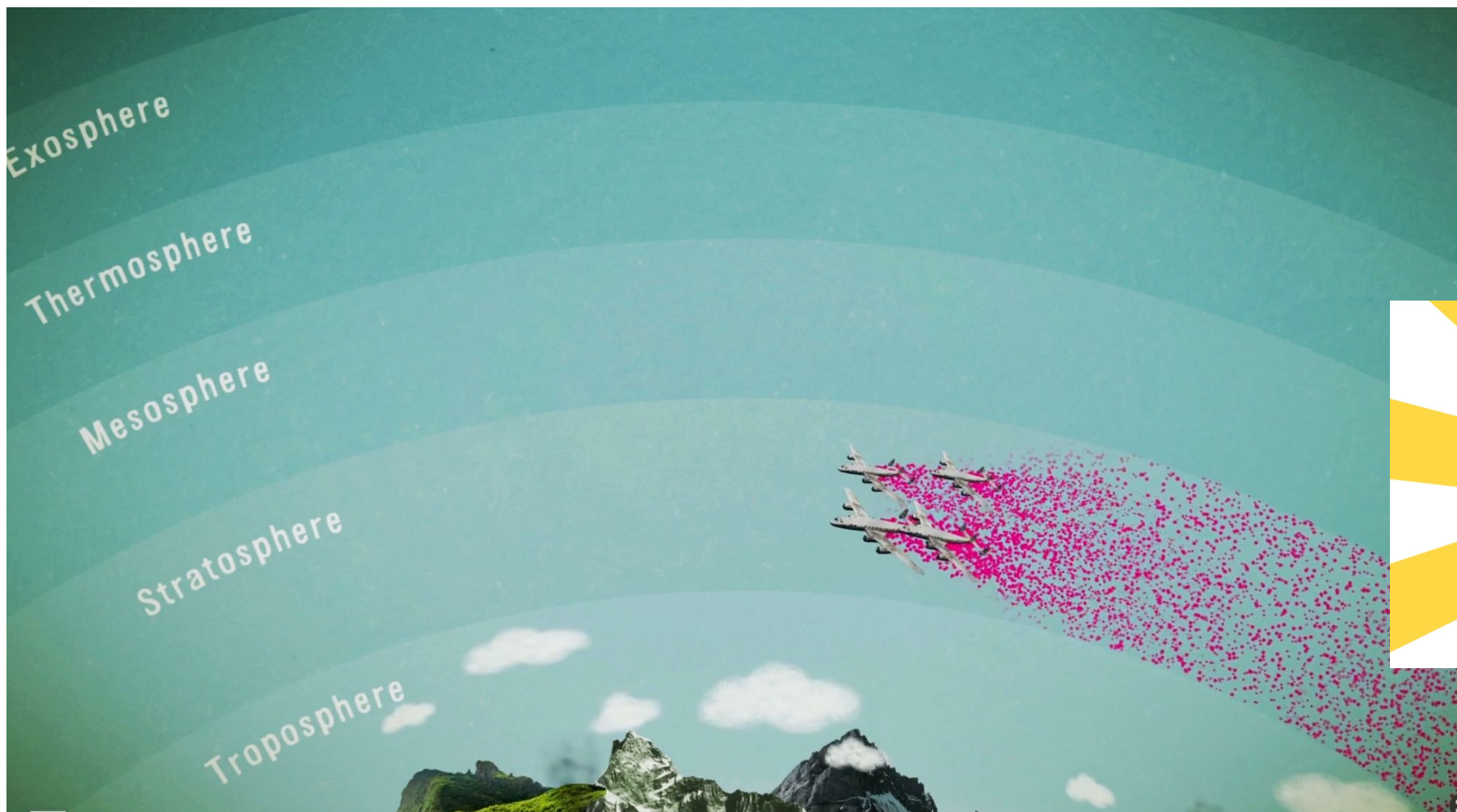
1. Konteksti loomine
2. Inimese asetamine tulevikku
3. "Päev elus"
4. Empaatiakaart
5. Ülesande täitmine

Sotsiaalsed simulatsioonid

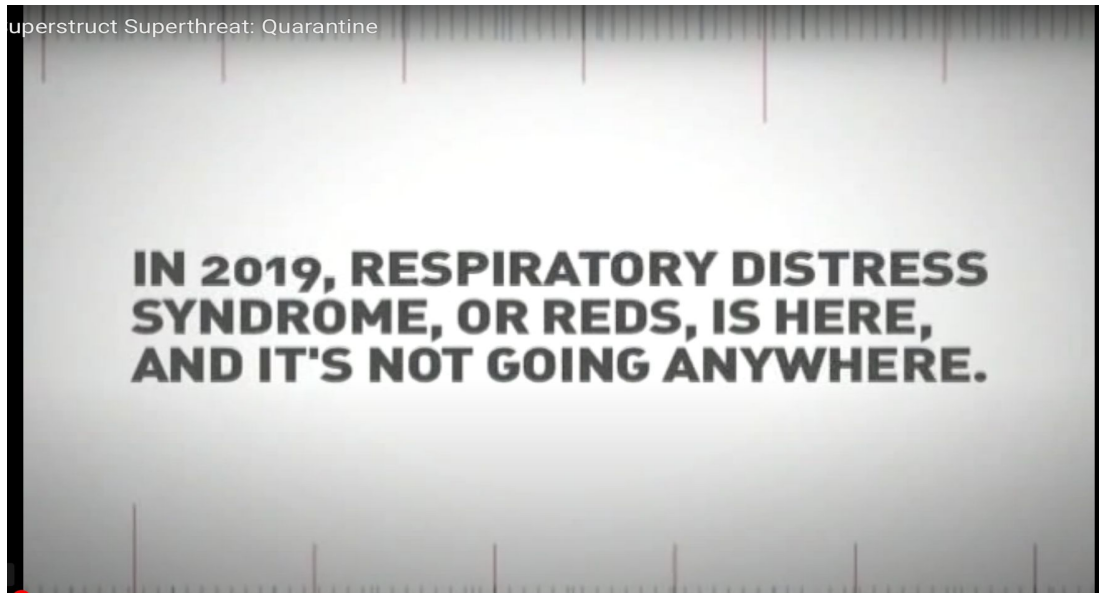

IFTF: Simulatsioon 10 päeva tulevikus: 10 aastat kestev talv

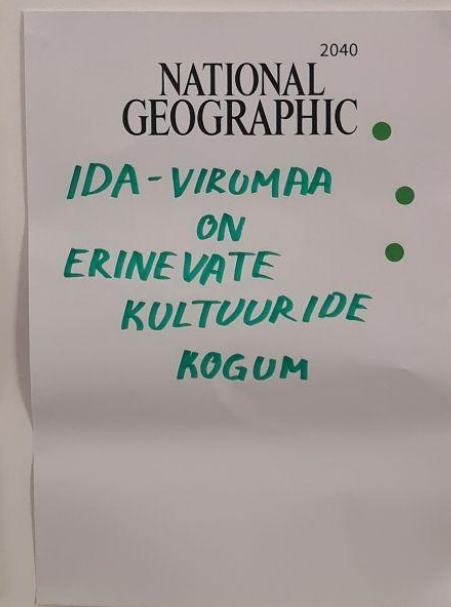
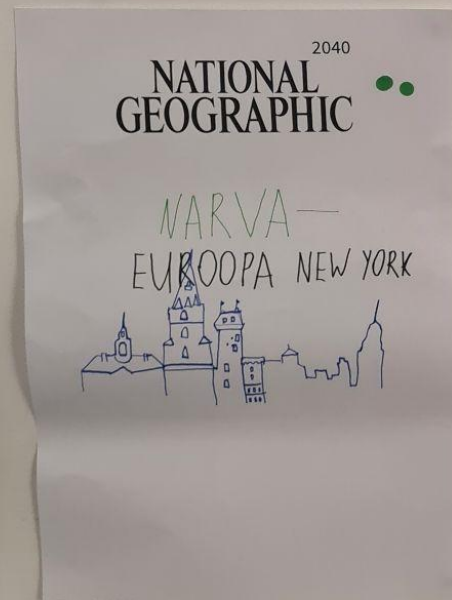
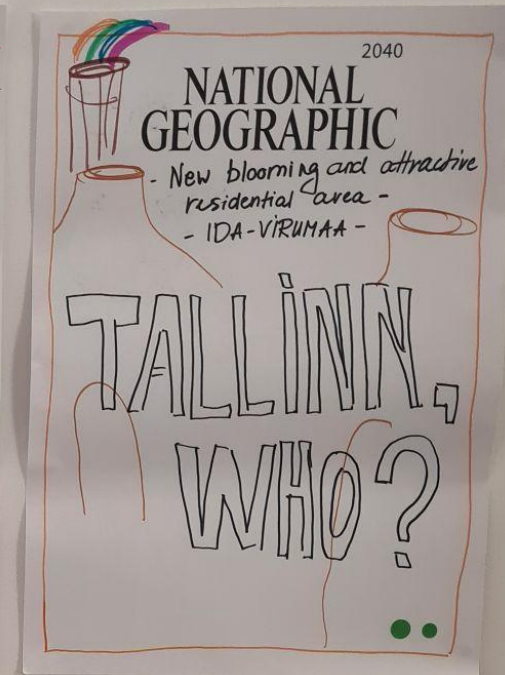
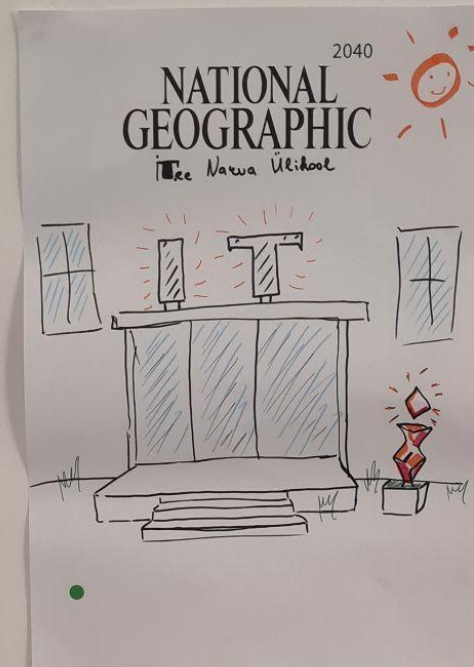
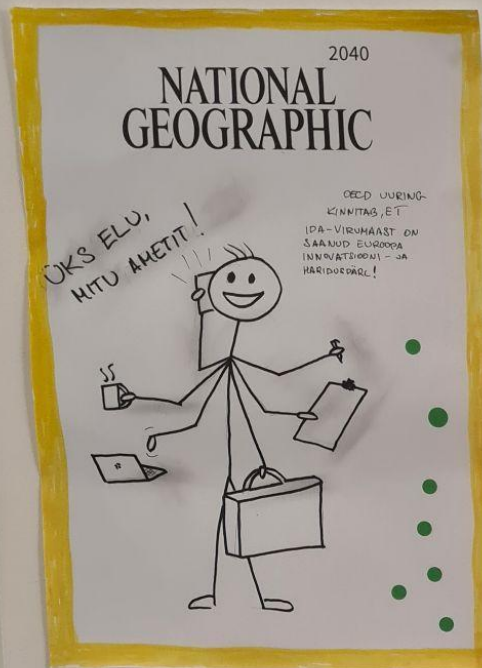

Simulatsioonid - interaktiivsed mängud

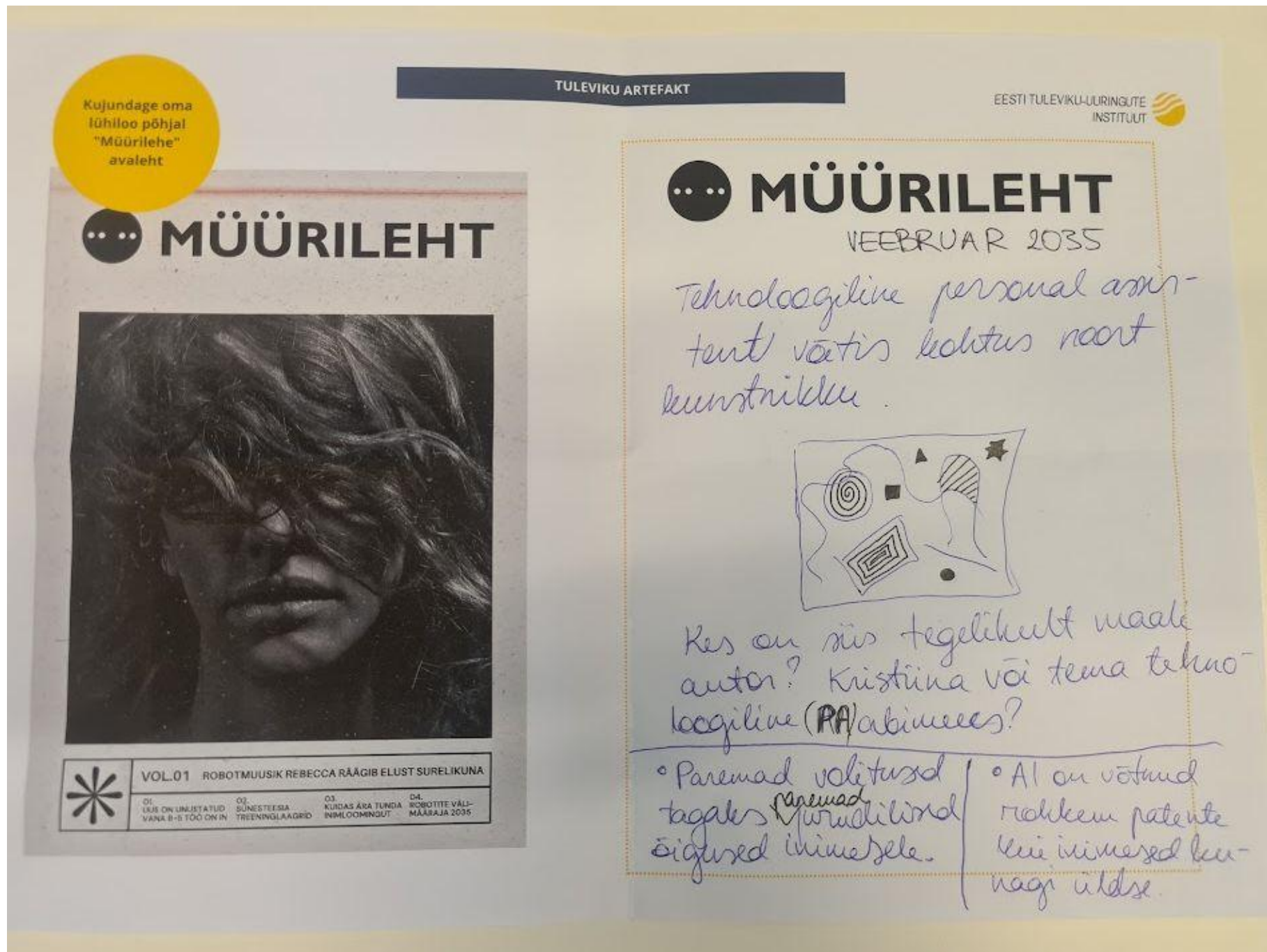
Superstruct 2008 (Jane McGonigal)

Ajalehepealkirjad: Station Narva

Ajalehepealkirjad: ETUI koolitus

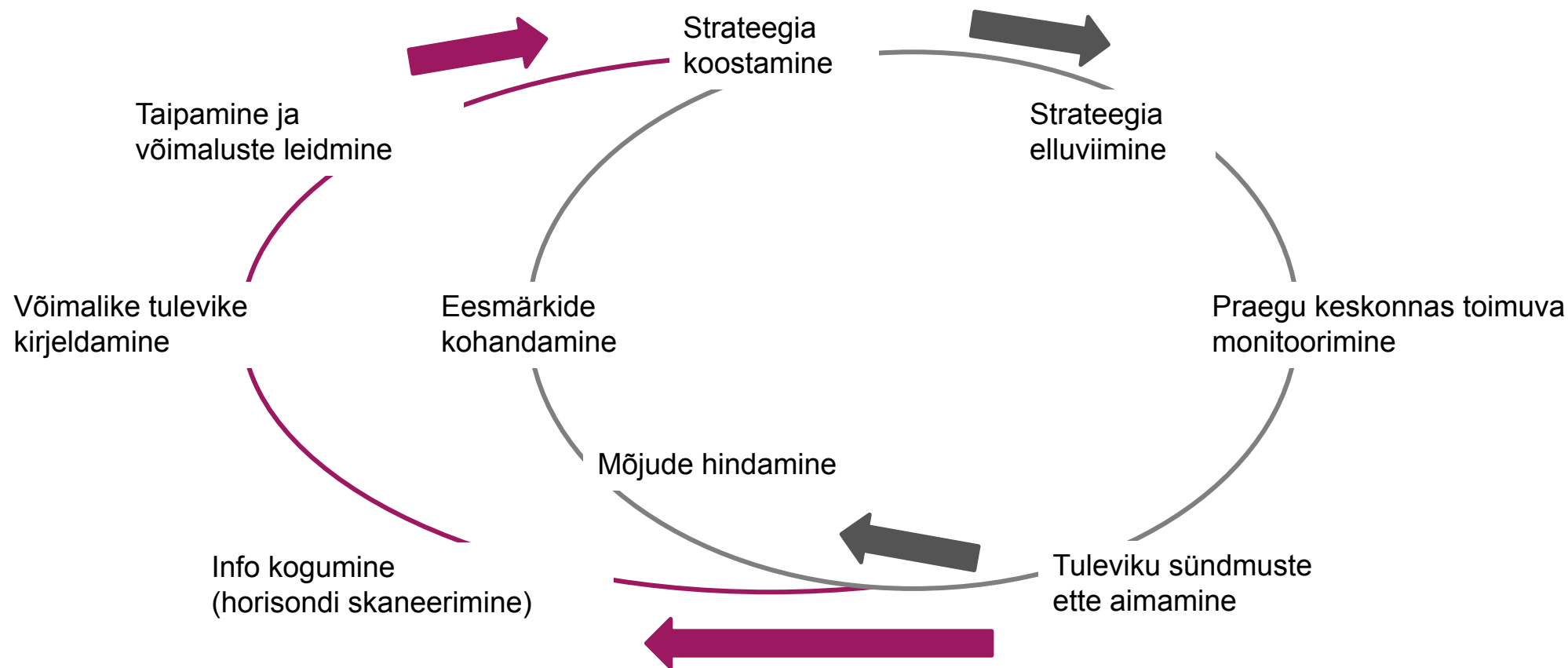
*“Iga kasulik mõte tuleviku
kohta peaks alguses tunduma
naeruväärne”*

-Jim Dator

Kust alustada?

Tulevikumõtlemine planeerimise osana

Mida võiksime oma organisatsioonis küsida

- **Töötajate toetamine** – millised on tulevikuoskused, mida töötajad peaksid kohe täiendama
- **Talentide leidmine** – mis on meie tulevikuvision, mis talente kõnetab?
- **Tulevikujulge innovatsioonikultuuri loomine** - millised on võimalused ja riskid erinevates tulevikes?
- **Julgus katsetada** – millised on uued lahendused, katsed ja prototüübid, mida meil on põhjust kaaluda?
- **Laiema spektri teemadega arvestamine** – millised on lisaks tehnoloogia arengule muud mõjud?

Funnel

Mis MÕJUTAB
tulevikku

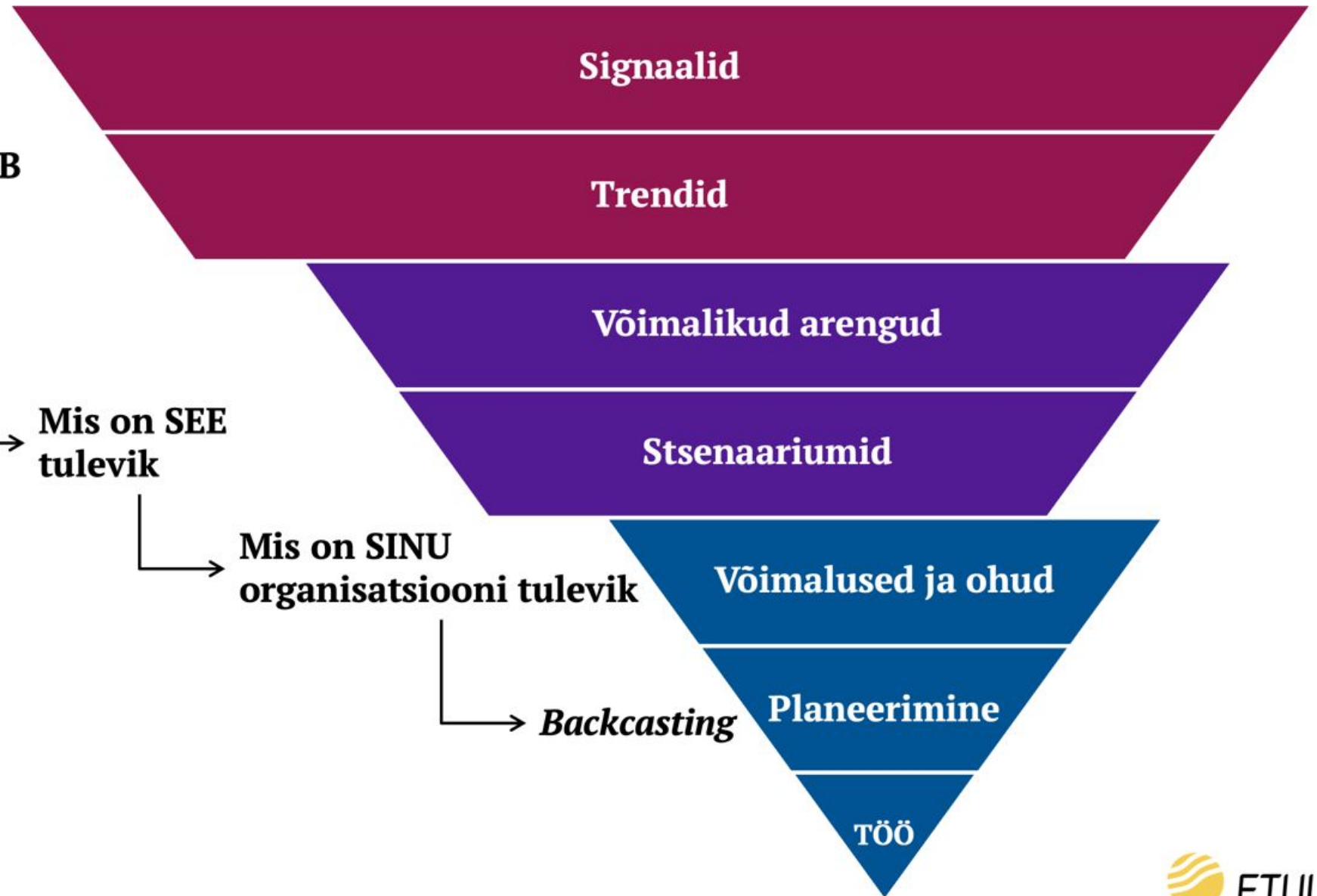
Mis on SEE
tulevik

Mis on SINU
organisatsiooni tulevik

Backcasting

Näide visiooni loomise protsessist ettevõttega

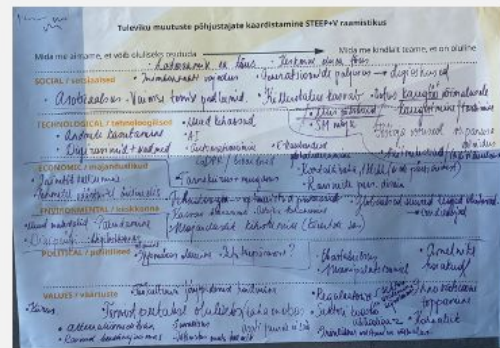
Horisont

- Skoobi ja ajaraami otsustamine (5 a horisont, 2030)
- **Ettevalmistused:**
- Horisondi skaneerimine (signaalide ja draiverite kogumine meie poolt)
- **Signaalide andmebaas** (Google sheet – töötajad ise otsisid signaale)

Süntees

- **Töötuba:**
- STEEP+V raamis signaalide ja draiverite analüüs
- **Ühine süntees**

Projektsiooni 2030 sõnastamine:
„Rohumüüjast innovaatiliseks
esmatasandi tervishoiuteenuse
pakkujaks“

Taipamised

- **Töötuba:**
- Projektsiooni detailne läbimäng (ride two curves)

- Mida see tähendab ja mis on meie strateegia (so what, now what, then what)
- (SWOT)

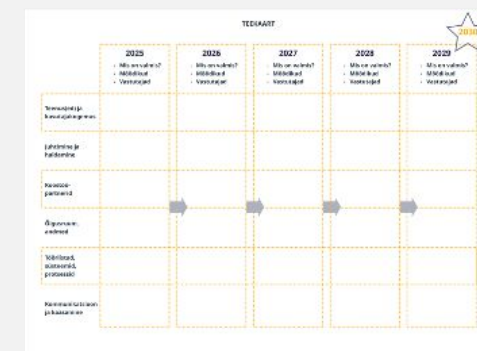

Visioon

- **Töötuba:**
- 2030 aasta seisundi kirjeldamine

- Teekaart

Tulevikumõtlemise integratsioon innovatsiooniprotsessidesse

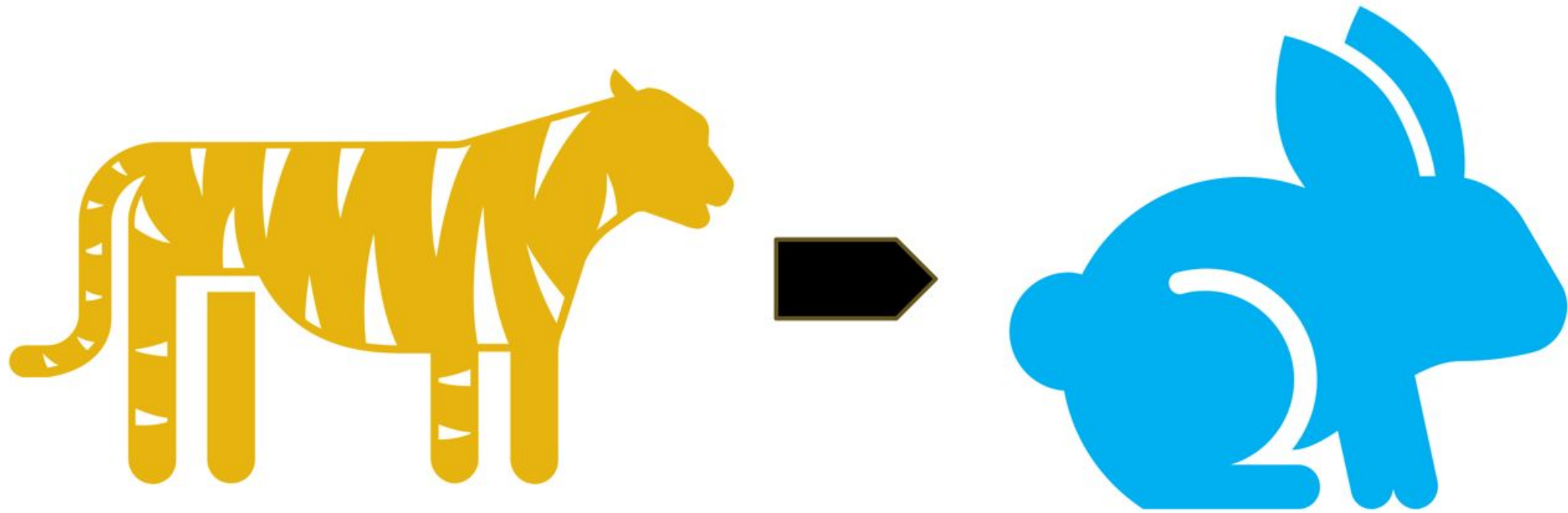
Mõtteviis

- **Strateegia ilma tulevikumõtlemiseta** võib suure tõenäosusega tähendada, et te ei ole tulevikus enam konkurentsivõimelised
- **„Me teame kõike“** kultuur on habras ja kergesti haavatav ega jää radikaalsete muutuste olukorras ellu

Tulevikku vaatav innovatsioonikultuur?

- Tulevikumõtlejate kogukond - leida sädeinimesed
- Horisondiseire - regulaarseks praktikaks
- “Mis oleks, kui...?” maailmad
- Stsenaariumid ja tagasivaatavad stsenaariumid vähemalt kord aastas

Dünaamilised tiimid

The Tiger and the Rabbit
by Sandy Carter
Released August 2023
Publisher(s): Wiley

Küsimusi - mõtteid?

LEGO® SERIOUS PLAY®

tulevike töötuba

20. mail 2025

Ülemiste City, Tallinn

Tulevikus näeme!

johanna@etui.ee
www.etui.ee